

2-3 / 1998

рогизна

журнал
українців Канади

Чесно і солідно служимо громаді

Export-Import

TRAVEL

КАРПАТИ

120 Runnymede Road,
Toronto, Ontario,
Canada M6S 2Y3

ДОСТАВЛЯЄМО:

гроші
речові пачки
листи та документи
побутові товари
електроніку
авта, трактори
харчові пачки
*до рук адресата в Україну
та інші держави*

Переводимо спадки,
пенсії та ренти

ПОЛАГОДЖУЄМО:

квитки на літак
включно Air Ukraine
запрошення
до Канади та США
медичне забезпечення
для відвідувачів
візи в Україну та Польщу
готелі та квартири в Україні

ДОПОМАГАЄМО В ЕМІГРАЦІЇ
до Канади та США

**TO UKRAINE, MOLDOVA, BELARUS, RUSSIA, POLAND,
LATVIA, LITHUANIA & ESTONIA**

Щоб оформити замовлення та за детальнішою інформацією
заходьте або телефонуйте до нас

Тел.: (416) 761-9105 або 1-800-265-7189

Пам'ятайте – як посилати чи літати, то через КАРПАТИ!

ми - українці

ЮРКО ОНУХ в УКРАЇНі:

"АБО МИ ЕВРОПА,

АБО МИ - ? — 16

"троє дітей-забагато?" — 11

"навіжені яблука" ПЕТРА ОХІТВИ — 18

імміграція

"імміграція починалася серед лісу" — 5

"перша адреса на новій землі" — 10

її

"допоможіть залишитися в АМЕРИЦІ!" — 13

парадокси

заклопотаний

"віртуальне село
інтернету" — 9

майдан

літературні

В.ШТАНГЕЙ

"тролейбус
далі не їде" — 20

сторінки

На обкладинці:

"Ангел над
Україною"
1997, мішана
техніка.
Анастасія
Чемікос,
Торонто

7-8/98
Зміст

везика везичка

30 — yaroslava catering

гороскоп "рік 1998:
28 — кохання, дім, родина"

"золотими руками
8 — ЛІТИ ЗАБРОЦЬКОЇ"

"шейпінг - спорт
26 — по-європейськи"

світлиця

"в лабіринті
заплутаних
розмірів"

— 25

Шеф-редактор -
Таня Дахно-Лаків
Бізнес-консультанти -
Сюзан МакГілл, Гейл Морган
Заступник редактора -
Олена Волошина
Дизайн 1-ої сторінки -
Павло Ілляшенко
Технічний координатор -
Віктор Копошинський

Київське представництво -
Ліна Грибанова - м.Київ-26 , а/с 920,
тел.(44)293-68-61; факс (44)228-4242
Західноукраїнськi представництва-
Валентина Семеняк-Штангей -
м.Тернопіль, тел.(03522) 9-02-91
Євген В'юн - м.Рівне - 266000,
вул. Драгоманова, 1, кв. 18
тел.(362) 62-11-79
Кореспонденцію та рекламу Українці
посилати на вищеподані адреси.
Чеки надсилати на ім'я
Rodyna Press, за адресою:
2398 Lakeshore Blvd. W.
P.O. Box 14053 Toronto,
On M8V 4A2 Canada
Tel: (416) 503-0942;
Fax: (416) 503-1820 .
e-mail: rodyna@ica.net

Всі права застережено.
Редакція не завжди поділяє погляди
авторів. Відповідальність за рекламу
несуть рекламодавці. Редакція приймає
дописи читачів та фотороботи. Листи
не повертаються і не рецензуються.

Rodyna Ukrainian Magazine in Canada
is published by Rodyna Press.
Editor-in-Chief -
Tanya Dakhno-Lakeev
Business Consulting -
Susan McGill, Gail Morgan
Executive Editor-Olena Voloshyna
Art Director - Paul Pyashenko
Technical Coordinator -
Victor Koposhinsky

Contents copyright 1998 Rodyna Press.
All right reserved. The views expressed by
individuals contributors are not
necessarily those held by Rodyna
Ukrainian Magazine in Canada. Rodyna
welcomes contributions from writers,
artist, and photographers.

For subscriptions and adjustments
write to: Rodyna Press,
2398 Lakeshore Blvd. West
P.O. Box 14053
Toronto, On M8V 4A2, Canada
Tel: (416) 503-0942;
Fax: (416) 503-1820
e-mail: rodyna@ica.net

Printed in Canada.

Світ, разом з технічними новинками, швидкісними перельотами та спільними проблемами стає сьогодні надзвичайно малим. Місце народження повільно перетворюється в "планета Земля", а національність все більше і більше визначається лише тим, ким ти себе відчуваєш, про що говорить твоє коріння, чим повниться душа.

Для всіх, хто вважає себе українцем, і створюється цей журнал. Щоб мати щось спільного, відчувати себе не самотнім, - як колись у давнину, коли збиралася за столом велика і дружна родина, щоб пізніше разом встати і перейти колючу стерню, не втратити себе й не загубитися у п'яті.

Перший номер, створений десятком ентузіастів поза межами та в самій Україні, повинен дати нам знати, чи потрібні ми один одному і які проблеми нас всіх турбують. Ми, редакція, маємо лише один спосіб перевірити свою "потребу" - за телефонними дзвінками та листами читачів. Для того, щоб знайти своїх читачів якнайефективніше, цей номер зроблено як безкоштовний - і в Канаді, і в країнах, де мешкають українці. Сподіваємося на такий контакт!

З надією знайти небайдужих читачів та з подякою всім авторам та рекламодавцям
Таня Дахно-Лаків,
редактор та видавець

Звідки прийшла ідея?

***

"Є багато українців в Канаді. Якщо рахувати тих людей, у кого мати чи тато були українцями, тоді число їх - мільйон людей. Хоча у попередньому дослідженні вказано, що всього біля півмільйону. Проблема є в тому, що деякі покоління, третє, четверте, п'яте - гублять українську мову.."

Нестор Войчишин, адвокат,
Торонто

***

"Українські стежки -це і могили, які розкидані по всій Європі це і церкви, це і просто люди, які живуть і вважають себе українцями. Думаю, що український менталітет не міняється практично в жодній країні незалежно від часу перебування тут нашого брата. Українці завжди дуже важко вживалися у чужий для них світ..."

Ігор Трач, видавець альманаху українців Європи "Зерна",
Німеччина

***

"Нещодавно я збагнула дуже просту істину: боротьба за Україну іде у душах кожного із нас. Удосконалення нашої душі - оце і є наш внесок на вітвар боротьби. Якими ми станемо? Чи байдужими і цинічними, чи щирими і працюючими?.."
Марія Якубовська,
журналіст, Львів

***

"Сподіваюсь (як дозволить здоров'я) переслати вам загальний огляд про стан українського життя в Австралії на сьогодні."

З повагою **Іван Завада**, Сідней.

***

"Бажаю успіхів з вашим журналом!"
Андріян Івахів,
мистецтвознавець, Торонто

***

Любі колеги! Схоже, досвіду та таланту вам не бракує. Бажаю новому часопису знайти своє місце, свого читача. І - найголовніше - гарних йому спонсорів, мудрих та патріотичних!
Ірина Корпан, ведуча телепрограми "Світогляд", Торонто

Імміграція

починалася

серед лісу.

По-домашньому його звали Гилько. Англійською записали як Алекса, тому дехто кличе його Олександром. А за ім'ям, яке отримав у церкві, - Ілля.

Уже в самому сплетінні імен чоловіка, народженого на десятий рік цього століття, українця за походженням, канадця за паспортом, помітна нелегка історія життя іммігранта.

Невеликий будинок на одній із вуличок Брантфорду. Господар - пан Ретькwa - вже чекає на розмову. (Спогади подано мовою автора)

Так жити

зачинали

От приїхав тато туди, де швагер мав 160 акрів землі*. Тато був самотнім, а таким не давали землю. Швагер, щоб отримати землю, заплатив 10 доларів. Мав одну хатинку, два бички. Привезли тата ввечері, то він нічого не роздивився, а як вийшов вранці надвір з тої хатинки, зробленої з колод дерев, то нема, де ногою ступити - один ліс, сотки лісу навколо.

Така сама історія була ще з одним моїм родичем. Коли його дідо і баба приїхали, завезли їх до Комарно, де зачиналася українська кольонія. Там не було нікого, тільки самі українці. Так от приїхали вони ввечері, і наші агенти, які від уряду поставлені були, сказали їм переночувати в одному місці. А вранці один пообіцяв повести на їхню ферму, за яку вони вже заплатили 10 доларів. От рано все, що мали, - на плечі, дитину на руки та й пішли. Веде їх агент, веде, а всюди вода стоїть на землі. Привів їх туди, де на 45 моргів води не було, вивів насередину та й каже - отут ваша хата. Маєте пилку? Та й пішов. Стоять з дитиною на руках. Що робити? Бери, вуйку, сокиру та й зачинай рубати восики. До вечора мусили щось зчепити, бо просто неба не спатимуть. Тоді доробили ту хату, - я там був, бачив її, - назбирали сушняків, землі чи болота з глиною намісили,

обмазали знадвору, зсередини. Зробили дах, купили піч, щоб обігріти. Їли - що мали, чи зайця злапали, а так було тих зайців, що коло ніг ходили. Так жити почали.

На заробітках

Але що далі робити? Тут сусід заходить, каже, що будується лінія на воду, поїхали, мовляв, зі мною, заробите, а жінка нехай дома залишається. Нема ради, каже жінка - чоловіче, їдь, я з дитиною яюсь перебуду. Тоді якраз будували канал від озера до міста, робили цементову трубу на 130 кілометрів. Найбільше там працювало українців. Інша ділянка, де багато працювало наших людей - на колії з Онтаріо на захід, до Манітоби.

Поїхав той чоловік, а адреси не взяв, не знає, як місце, де він жив, називається. Два роки робить хлоп, а жінка за нього нічого не знає. Заробив гроші, а жінки нема. Кому їх везти?

Приїхав до Вінніпегу, а міста ще такого не видів, ходить, голову задер. Коли раптом на вулиці чує: "Вуйку, що Ви тут ходите?" - то той сусід, що зачепив його до роботи. А той пита - де я є. Той йому розказав, показав потяг, що йшов до їхньої станції, та так наш господар додому вернувся.

Жінка йому повідає, як жила два роки. Була в тому місці церква, священик. Він недільну відправить, мішок книжок на плечі та й іде до

людей додому. Роздавав ті книжки людям читати, бо за зиму можна було з розуму зійти. От іде священик і до неї перший раз, а вона злякалася, сховалася, аж сусід їй Біблію передав пізніше. Вона каже, що та Біблія її й врятувала. Сяду, каже, й читаю, читаю. Наказала дітям, як помре, то щоб її поклали в труну.

На їхній землі проходила дорога. І вона мусила траву на тій лінії косити. За те платили їй 50 доларів за кілометр. І вона з того собі жила з дитиною. Добре, що склеп був недалеко, могла принести борошна. Тоді по 4-5 кілометрів несли муку на плечах, Боже святий, як тяжко було...

(Пан Гилько замовк, тернув рукавом по очах.) Виробили тут багато українці. А що дістали? Якби не французи, ми б нічого не отримали. Французи сказали урядові, що він має визнати, що то українці збудували цілий захід. Тоді нас і взяли за людей. Прийняли нас як добрих робітників, як добрий нарід. Від Онтарійського кордону аж до Бритиш Колумбії все жили наші люди. Коли тато приїхали у 12-му році, то в Комарно вже церква була.

В західних місцях скрізь церкви були. Священик приїжджав раз на три місяці. Мали тоді празник. Весело було, через місточок ідуть з процесіями, дзвони гудуть, люди співають по-

*160 акрів дорівнює чвертині милі або 133 моргам.

УВАГА

Висилайте все, що ви маєте і воно буде надруковане!

Наш конкурс "Зі скрині"

-на найстаріший фотознімок українців у імміграції

2398 Lakeshore Blvd.W
P.O.Box 14053
Etobicoke, On M8V 4A2
Canada

Ви багато чули про Канаду, але хотіли б побачити її на власні очі?... Ми надамо Вам таку можливість безкоштовно - вишлемо відеофільм про цю казкову країну та про послуги фірми "Саксес".

SUCCESS CANADA

Іміграційні послуги

допомога новоприбулим у Канаді:

- оренда житла ще до Вашого прибуття
- зустріч на летовищі
- вирішення всіх проблем адаптації

Телефон: 001-416-739-9066

Факс: 001-416-739-1742

E-mail: igor@idirect.com

<http://dgforum.com/toronto/rt>

Володимир Овсій: "Наша фірма гарантує 100% успіху Вашої імміграції та адаптації в Канаді."

*Ми зекономимо Ваш час та гроші.
WELCOME TO CANADA!"*

ITM consulting

- послуги для Вашої імміграції в Канаду
- допомога канадських адвокатів
- підготовка до імміграційного слухання
  - перелад та нотарійне підтвердження документів

телефонуйте (416) 733-1562, від 8 до 10 вечора

українськи. Ніхто не знав по-англійськи, бо шкіл не було, то було наше, українське. Церкви будували що 10 кілометрів. Кіньми їхали до церкви. Часом як мама садила дітей на фіру, поки доїжджали, то вивчали весь Катехизис. Ще й зараз там на 400 людей церква приходиться.

Українці найкращі землі мали, а зараз землі ніхто не хоче. З трьох церков музеї побрили.

забирати, а він себе в груди б'є: "Я буду ліпше робити! Візьми мене!" Ой, як то було все тяжко. Я ще мав щастя, що фермер прийшов, мене взяв, то я відразу мав роботу. Я виробив у нього місяць і він мені платив по 3 долари на день. Приїхав додому, привіз гроші і за те ми купили собі 40 акрів землі.

У 1928 році ми приїхали з Галіфаксу до Монтреалю.

Умови життя перших іммігрантів

17 центів на годину

Коли я приїхав, тато жили у Манітобі і робили у фабриці. За 17 центів на годину, з них 7 центів забирали за їжу, а 10 залишали. І вони казали, що то краще, ніж в Україні було, бо щось заробляли. Коли вони були на роботі, то я був вдома, бо робота була одна на двох. У Монреалі було краще з роботами, і в Онтаріо було легше, а там, на заході - дуже тяжко. Жонатим давали землю. Якщо, скажу, приїжджали чоловік з жінкою і мали якогось доларя, то купували ті 160 акрів і вже раду собі давали.

Знов задумався мій співрозмовник. Встав, підійшов для чогось до вікна. Постояв. Сів знову, далі говорить...

Ми робили за 2 долари 15 центів цілий день, камінь били, аж зубами дзвонили. А нові стояли на мості та чекали - аби кого вигнали та їх взяли. Особливо словаки були вперті. Ціла купа стоїть, фермер прийде нас

Тата тоді взяли до Саскачевану, де кляли залізницю до Америки, і я їздив дивитися, як ту дорогу відсипали. У степах виривали рови, по них ішла вода і диких качок було! Ходили яйця рано збирали, качку забили, спекли. То я сам видів, коли їхав до Саскачевану на жнва.

Після того земля вже подорожчала, 80 акрів купували щось за 200 доларів. Кіньми її обробляли, сіяли, як звичайна господарка - тримали курей, свиней, що могли. То були часи депресії, безробіття. Все продавалося дешево. Наш сусід, шотландець, мав свиней, корови, я йому в тому помагав, то свиню на 100 кілограмів продав за 2 долари і 65 центів. Й за дорогу не оплатити, а годувати треба було! Корови доїмо, м.і.зко свиням несемо, молока того було, масла! Наші люди давали собі раду.

Підвівся господар, пішов до кухні, несе щось там нас пригощати. Українська натура чується, без того, щоб стіл накрити, й розмови нема.

Дехто з моїх сусідів працював на фабриках, жінки теж. То були часи, де не було, як цента заробити. Як зараз от. Але нам не давали ніякої допомоги. Нічого, людочки, ніц. Бідний нарід. Як шла колія, везли 120 вагонів з Вінніпегу в Саскачевань по збіжжю. На кожному тим вагоні люди їхали. У 1930-32 роках я теж їздив на заробітки. Але я хоч мав знайомих у Саскачевані, заїхав до них, попрацював, господар не мав робітника.

Пригадую таку веселу історію. Робили у одного чоловіка, він писався по-англійськи Смит. А ми, хлопчиська, нам все добре, до дівчат ходимо, а потім в столовій на полудні як зачнемо про те все говорити. От він і не став таїтися, яюсь каже, що - ви не думайте, - і я і моя донька все розуміємо по-українськи, бо я її навчив. Ми ся так злякали... Треба бути тут уважним, у Канаді, треба уважати на все. Бо тут так все вимішано...

узнали жиди, що наш Владика з Галичини, то жидок летить, пальці побив в ногах: "Пану отець, пану отець, коли ж ми поїдемо додому?" Бо там хтось із них мав гендель, вів торгівлю. Та й тут пізніше один мав пошту, інший купив собі склеп (крамницю), та й закликали всіх щось мати.

Треба було напрацюватися

Я вже був хлопець тоді, виріс, оженився, та й думаю - треба щось робити. Вчепився до одної хатинки, полагодив, помалював її, прийшов чоловік та й став мені давати на 100 долярів більше. 500 долярів в той час дістати - то було 500 долярів! А я знайшов собі іншу землю. З тої хати пізніше я дістав гарні гроші. Переїхав до Онтарію, купив на 90 моргів, біля Брантфорда. Бо якщо чоловік не буде

вулії, гарячою водою вимивав, тримав добре. Я мав відібрати і віддати їм 5 фунтів меду. Він ішов для війська. Добре за те мені заплатили.

На той час я теж тяжко працював. Тільки на фабриці по 14 годин щодня. Я схуд до 60 кілограмів. Працював на відомій і великій фабриці у Капчера, на 3,5 тисяч людей. Всі українці, що приїхали до Брантфорду після світової війни, працювали на фабриках, виробляли комбайни, машини, борони. Народ був веселий. Покупували собі хати, поплатили.

Нарід наш такий, робочий. От недавно по телевізору розмова була про всіляких іммігрантів. Так вони кажуть, про українців можна не турбуватися, вони самі за себе дбають...

Пішов пан Ілля вже про теперішню Канаду розказувати. Але його історія - більш цікава. Вона вже написана. І як її підтвердження - серед старих паперів - грамота до 100-ліття українців у Канаді. Отримав її Ілля Ретькьва заслужено. Береже. Сказав дітям, як помре - покласти її поруч, щоб перед Господом Богом нічого не забути.

Записала Т. Дахно

В ті часи багато жиди тікали, ті, що були вільні на Білорусі. Їхали з Вільно, з Литви. Вони мали землю, тримали худобу, відсилали молоко. Дістати контракт на молоко було досить тяжко, але вони могли. Хоч жиди теж бідили, сіно робили, корови доїли. Колись ішов я повз хату одної жидівки, вона була з Гусятинського повіту, заговорив до неї по-англійськи, а вона не дуже розуміє, а як почула, що я знаю по-українськи, то не хотіла мене відпустити, тільки б трошки по-нашому поговорити. Каже, що мала там крамницю, все людей приймала, а тут... Або колись розповідали, як

щось пробувати, то нічого не наживе. І я виробив ту землю, де всі думали, що там лиш болота, та зібрав 50 бушлів на один морг (1 бушел - 25 кілограмів). Пару тисяч взяв за пшеницю. Чоловік, що продав ферму, був зі Словаччини, хотів назад мінятися. Добрий дім я мав, 14 кімнат. Але треба було напрацюватися з тим.

Коли була Друга світова війна в Європі, то ми теж працювали. В той час все робило, було багато праці скрізь. Я тримав тоді бджоли. Одного дня приходить інспектор від уряду, повідкривав вулії, подивився, що бджоли здорові, гарні, бо я чистив

Free Ad Free Ad Free Ad CALENDAR OF COMMUNITY EVENTS

Ви - у Канаді, Америці, Європі - поза межами України, але працюєте для українців? Оголосіть про свої події безкоштовно! Надішліть завчасно до "Родина" коротку інформацію про дату, час, подію, місце проведення вашого заходу. Буде надруковано оголошення, отримані до 5-го числа попереднього місяця (ск. до 5-го серпня для вересневого номера).

Calendar of Events, which will appear monthly, is a free listing of events for Ukrainians living in Ukraine and abroad. Notice of meeting/fest/etc. must be sent in writing to Rodyna Ukrainian Magazine. Deadline - 5-th of each month, one month prior to issue date (i.e. August 5 for September).

Білява слов'янська дівчинка вбирала весільну сукню, щоб із дитини перетворитися на робітницю, поїхавши з чоловіком за океан. Прибирала чужі хати у Канаді, шила, майструвала, народжувала дітей.

Семилітня дівчинка тягнула повоєнною німецькою вулицею величезний старий фуляр зі швейною машинкою всередині. Аби мама на новій батьківщині могла шити іграшкових зайчиків, продавати їх на базарі і кормити свою невелику сім'ю.

Дитяча рука малкувала kota у чоботях, високі криниці та пташок на цямуринах. Хотіла забути про страшні роки, які забрали пізно ввечері тата та дідуся, щоб відправити їх кудись так далеко. Що називалося Сибір.

ЗОЛОТИМИ РУКАМИ

ЛІТИ ЗАБРОДСЬКОЇ

Жила для всіх. Збирала у своєму підвалі музикантів, художників, сама грала на чотирьох музичних

інструментах, виступала перед глядачами й лампами телевізійних камер. Розповідала про себе канадським газетам, а вони не вірили, що вишивати й чистити димарі можна одними й тими ж руками.

Вишила золотим мереживом десять і одну ікону. На кожен рік поклавши біля року. Від того самого часу, як відчула чийсь благословенні руки на своїх плечах. Віддала найкращу безкоштовно до церкви. Ще про одну - для української церкви в Америці - питали її нещодавно.

Пише книгу з віршиками, які пам'ятає з повоєнного дитинства та з нотами, написаними ще її дідусям. Хочє, щоб не стиралися в іммігрантській мові слова, почуті від матері та рідної землі. Несе свою нележку життєву ношу на плечах тендітної постаті. В міцних жіночих руках.

Віртуальне село інтернету

Чому ця світова комп'ютерна сітка так цікавить нас сьогодні? Однаково - всіх: нас, українців, тут, у діаспорі й там, на Україні. Що з неї можна взяти?

Перш за все, "інтернет" - це новий тип комунікації, який будується на сполученні комп'ютерів. Часто визначається як "комп'ютерна сітка" чи "павутиння".

Ми знаємо, що телефонна система будується на центральному модемі, хоча ми часто на її основі приєднуємося до "інтернету" через домашній комп'ютер та модем. Тому що комунікація на "інтернеті" розподілена таким чином, що коли раптом трапляється провал в одній частині, то "витагує" інша частина. Справді, такою й була головна мета Американського відділу захисту в той момент, коли почався "Ей Ар Пі Анет" в шестидесятих роках, що сьогодні перетворився в "інтернет".

Завдяки "інтернету" можна пересилати інформацію в формі тексту, графіки, звуку, відео. Швидкість передавання повідомлень при цьому залежить від вашого зв'язку з іншими комп'ютерами, з того боку, а також засобів, які ви використовуєте.

Чому ж "інтернет" настільки цікавить нас усіх? Бо кожна революція в комунікації робила світ тіснішим та меншим, змінювала наші вчинки, наші погляди і хід наших думок.

З іншого боку, так як наша діаспора розкинута по всіх закутках планети, ми можемо бути разом лише через "інтернет". Він дає нам змогу спілкуватися, де б ми не знаходилися. Як на мене, найважливіший аспект цієї найпопулярнішої технічної новинки - можливість мати швидкі зв'язки по світі між людьми. Таким чином, формується справжнє "віртуальне село".

Другий аспект комп'ютерного "павутиння" - інформування українців та чужинців про історію, культуру, мистецтво України. Простір "інтернету" розподілений так, що не існує ніякої цензури чи коректування. Поширити можна все, що не пускають в інших місцях. Наприклад, сторінки про поховання українців під час Першої світової війни в Канаді, які з'явилися на "інтернеті", тепер входять до шкільних сторінок Канади та Америки і рекомендовані до "Історичного каналу" США. Цей матеріал ви не знайдете в шкільних підручниках чи звичайних історичних книжках, хоч він опублікований англійською мовою на українських сторінках.

"Інтернет" тісно сплітає Америку з Європою, росте на Україні. Між іншим, серед всіх країн минулого Союзу саме на Україні цей вид зв'язку поширюється найшвидше. Хоча користуватися ним можуть далеко не всі через високий кошт. Більшість має доступ на робочих місцях або завдяки безкоштовній лінії "Фрінет".

Тепер про те, як практично користуватися "павутинням інтернету".

Першою, найбільш популярною формою комунікації є електронне листування або так званий "e-mail". Кожна підключена до "інтернету" людина має свою власну адресу. Наприклад, моя така: ukrainec@infoukes.com. Перша частина будь-якої адреси звичайно - ім'я, друга - компанія чи організація, через яку ви маєте вихід на сітку. Остання група літер (com, наприклад) - стандартна символ "компанії". Кожна країна, крім того, має свою конструкцію. Для Канади це .ca, для України .ua. Щоб листуватися з

кимось по сітці, треба знати лише його електронну адресу.

Більшість інформації, яку люди передають один одному, - тексти, але можна посилати що завгодно, скажімо, графіку.

На другому місці за частотою використання є подорож сторінками World Wide Web (www). Це - сторінки інформації, зібраної за темами. Я впевнений, що знайти можна абсолютно все. Основна ознака таких сторінок та, що вони з'єднані з іншими адресами на сітці. Такий текст називається "гіпертекст". Щоб дізнатися більше про вебсторінки, прошу відвідати таку адресу: <http://www.infoukes.com>. Там же можна знайти багато українського матеріалу зі всього світу.

Андрій Українець - один із засновників InfoUkes Inc., української інформаційної компанії Інтернет-послуг, Торонто. Також - інженер-консультант. Писілкуватися з ним можна за такою електронною адресою: ukrainec@infoukes.com

WWW:

Ukraine

Wellcome to Ukraine (Vladimir Gorbunov)

<http://www.ukraine.org/>

Unated Nations in Ukraine

<http://www.un.kiev.ua/>

Ukrainian Internet News Groups

alt.current-events.ukraine

soc.culture.ukrainian

- Ukrainian Customs and Information Page
ww.magi.com/~lomatski/customs.html
- The Hoax of the 1932-33 Ukraine Famine
http://world.std.com/%E9lp/cd_sup/ukfam1.html

The Largest Ukrainian Web Site on the Internet.

InfoUkes is an Internet based information resource about Ukraine and Ukrainians. The Web server provides information through the World Wide Web and a List Server. If you or your organization would like to sponsor dissemination of information about Ukraine or promote your business, organization or product we invite you to advertise on InfoUkes. Contact us at: webmaster@InfoUkes.com

InfoUkes Offers:

- Web Hosting • Web Page Creation • Mailing Lists • Web Sales

INFOUKES

Tel: 416•236•4865 Fax: 416•766•5704

www.infoukes.com

James Metcalfe & Associates

перевірений шлях до Канади з допомогою колишнього консулу в США та Австралії Джеймса Меткалфа

Пишіть українською

E-mail: vladlen@idirect.com

Його 24-річний досвід зробить Вашу дорогу на цей континент прямою і надійною!

КРАМНИЦЯ "СЛОВ'ЯНКА"

КНИГИ, СУВЕНІРИ,
АУДІО- ТА ВІДЕОПРОДУКЦІЯ,
МИСТЕЦЬКІ ВИРОБИ І ДЕЛІКАТЕСИ
з України, Росії, Польщі, Білорусі,
Словаччини, Болгарії.

Прійом на комісійний продаж
ікон, ювелірних та мистецьких виробів.

Завітайте до "Слов'янки"

2358 Lakeshore Blvd. W.,

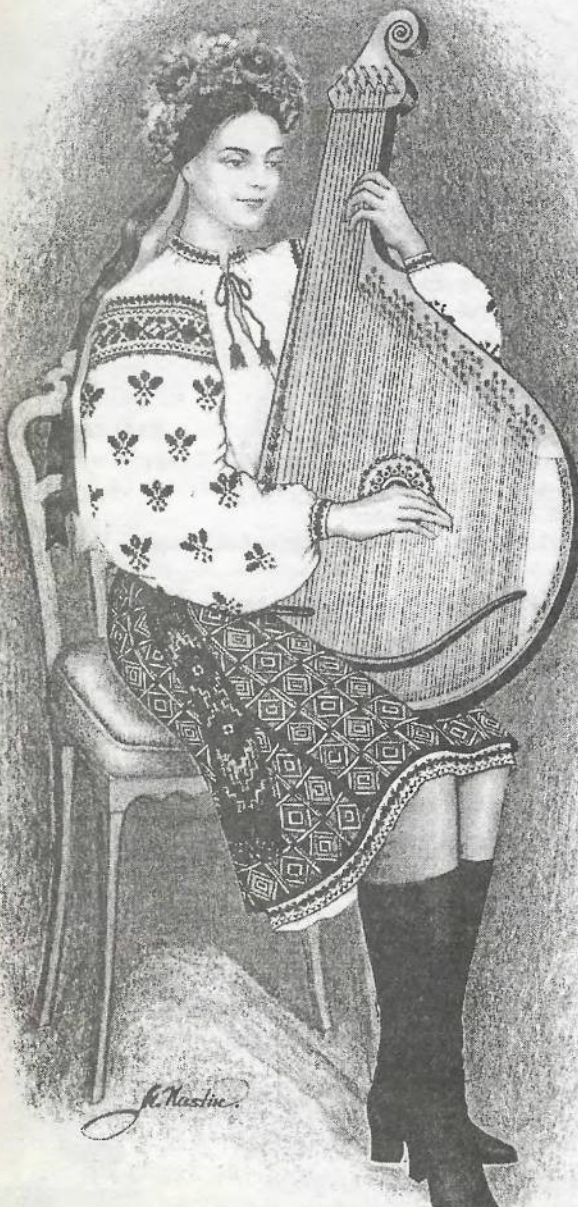
Toronto, Ont. M8V 1B6

тел. (416) 253-5706

факс (416) 253-5901

пон.-суб. - 11ран. - 8 веч.;

неділя - 12 ран. - 6 веч.

2985 Bloor St. West, Toronto, On, Canada M8X 1C1

Tel. (416) 236-7546, Fax (416) 236-7547

В Україні: м. Львів, вул. Любінська, аеропорт,

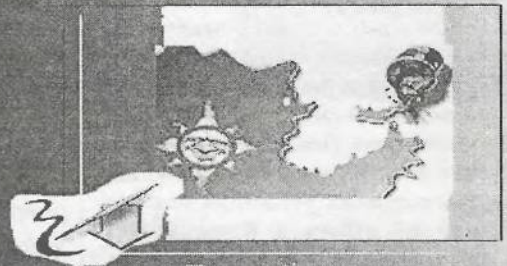
2-ий поверх, к. 4 і 5, тел.: 69-20-08

Василь Домарецький, власник біора,
пропонує клієнтам наступні послуги:

**DOMAR
TRAVEL & TOURS
Limited**

- поїздки на Україну індивідуально або в складі туристської групи з провідником;
- квитки на різні авіакомпанії в усі частини світу;
- оформлення запитань для приїзду до Канади рідних та знайомих;
- придбання квитків для відвідувачів з України;
- асекурація для подорожуючих та відвідувачів з України та інших країн;
- доставка доларів в Україну

Просимо заходити до нас особисто або полагоджувати справи по телефону, і Вам завжди буде надана ввічлива та професійна обслуга.

HIGH PARK ART SCHOOL

ART LESSONS

COMPUTER TRAINING

COMPUTER DESIGN

Paul Pyashenko,

Olena Motornuk

ph.: 416. 762-9952

65 High Park Ave.

High Park Recreation & Fitness Centre (near High Park Station)

ТРОЄ ДІТЕЙ - ЗАБАГАТО

Валентина
Семеняк-Штангей
- власний
кореспондент
журналу
по Західній
Україні. Член Союзу
журналістів України.

З Надією Теодозіївною Крцкевич,
членом координаційної ради з
питань багатодітних родин, ми
домовилися зустрітися біля
церкви, у центрі Тернополя. "А як
я Вас впізнаю? - запитала я." "По
дітях, - відповіла вона.
- Їх у мене троє."

- Пані Надіє, чому саме багатодітні родини захопили Вас?

- Бо, як з'ясувалося, вони у нас нікому не потрібні. Діти-сироти - то державні діти, вони апелюють до держави, а багатодітні не мають нікого. Відбуваються парадоксальні речі. Ці діти мають живих батьків, які не в змозі їх утримувати. Вони почувають себе приниженими, коли чують з боку деяких посадових осіб оте цинічне: "А хто вас просив стільки народжувати?" Це - одночасне ганебне приниження і батьків і дітей. Якщо на Заході велика родина лише возвеличується, то в Україні зведено до цинізму.

Коли я виїжджала на міжнародні зібрання багатодітних родин до Києва, мене питали там, чому троє дітей - то вже багатодітна сім'я. На Заході - повинно бути п'ятеро, шестеро дітей.

- Традиційно українська сім'я завжди була великою.

- Так, у нас завжди було сім маленьких "я". Такі сім'ї давали чудових вихідців. Згадати хоча б вченого Палюя, у нього ж було п'ятнадцятеро дітей! А це була висоосвічена людина. Звичайно, я не агітую за це, але нам треба відроджувати свою націю, бо зараз народжуваність катастрофічно падає, це може призвести до вимирання нації.

- Яка зараз найбільша сім'я у Тернополі?

- У Галі Горченюк, п'ятнадцять дітей.

- Які у них умови?

- У них чотирикімнатне помешкання. Але старші

Вони почувають себе приниженими, коли чують з боку деяких посадових осіб от цинічне:

"А хто вас просив стільки народжувати?"

діти вже поодружувалися, народилися внуки...

Сьогодні багатодітна сім'я опинилася на межі бідності. Матеріальна допомога від держави щось біля 6 гривень. Що можна купити за ті гроші? Одна шкільна форма коштує 50 гривень! Наприклад, я працюю лікарем-фізіотерапевтом у центральній лікарні Тернопільського району, маю додатковий фах - лікар-гомеопат. Але зарплата низька, я практично не маю можливості займатися громадською працею, бо тоді моя родина почуватиметься зле.

- Як би Ви хотіли повести роботу далі?

- По-перше, на Тернопільщині немає спеціального банку даних про багатодітні родини. Ми його створюємо зараз. По-друге, я б хотіла, щоб багатодітні не почували себе приниженими, щоб вони не ділили ті зношені речі. Коли я йду просити гроші для малозабезпечених чи якоїсь допомоги, знаєте, як мені соромно, бо здається, що я для себе прошу. Та й у приватному бізнесі кожна людина рахує копійку, тому пожертв мало. Я впевнена, щоб ця організація запрацювала, треба відкрити свій банк і щоб він добре працював. Треба запустити в дію якийсь виробництво під егідою багатодітних, щоб воно діяло і відраховувало кошти. Щоб батьки могли оплатити дітям навчання, адже діти, особливо сільські, не мають нікуди ходу. І коли наші діти кинуті на самовиживання, хіба любитимуть вони свою державу?

Батьки з свого боку вдячні за будь-яку допомогу. От одного разу хлопці з УНА-УНСО віддали нашій організації свою гуманітарну допомогу, отриману із-за кордону. Знаєте, які розчулені були батьки! Адже гарні традиції, доброта оживає в людині тоді, коли вона не стурбована тим, чим нагодувати малюка та не боїться, чи не капатиме в його ліжечко зі стелі.

Понад 20 років
ми працюємо для української
спільноти Торонто

КАНАДСЬКО-УКРАЇНЬСЬКА ІМІГРАЦІЙНА СЛУЖБА
вітає майбутніх канадців та новоприбулих!

Імміграційні послуги

- оцінка можливостей при незалежній імміграції
- родинне спонсорство,
- біженські справи,
- дозвіл на працю,
- студентські візи
- переклад та завірення документів
- поміч у переказі грошей із-за кордону

Громадська
організація
для іммігрантів

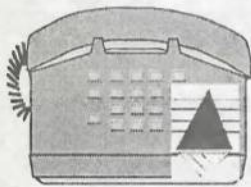
тел.(416) 767-4595

факс(416)767-2658

2130 Bloor Street West, кімната 96
(при зупинці метро Runnymede)

Поселенські послуги

- зустріч на летовищі Торонто і поселення в недорогому готелі чи motel з подальшим пошуком квартири
- безкоштовні курси англійської мови для дорослих
- заповнення анкети для отримання SIN, Child Tax Benefit, ONIP та декларації про подохідний податок
- організація семінарів із подальшого працевлаштування

Quick Pay

Платіть рахунки телефонічно або з
допомогою комп'ютера
в будь-який день, о будь-якій годині!

Скористуйтеся із послуги
Quick Pay якнайскоріше, щоби не пропустити
нагоду платити рахунки безкоштовно
до 30 вересня 1998 року

Кредитова спілка "Будучність"
www.buduchnist.com

2280 Bloor St.W., Toronto, On M6S1N9 (416) 763-6883
4196 Dixie Rd., Mississauga, On L4W 1M6 (905) 238-1273
221 Milner Ave., Scarborough, On M1S 4P4 (416) 299-7291
911 Carling Ave., Ottawa, On K1Y 4E3 (613) 722-7075

Чи бачили ви державу без
тавра бюрократії? ПЕВНО, ЩО НІ!

Canada-Ukraine
Chamber of
Commerce

Канадсько-українська
торговельно-
промислова палата
існує, щоб зарадити
цьому.

У бюрох Едмонтону, Торонто, Монреалю та
Києва члени палати мають доступ
до бази даних для інвестування та торгових
операцій, вони беруть участь у семінарах,
конференціях та торговельних місіях.

Тому - перед нагодою
перетяти червону стрічку, -
зателефонуйте за інформацією!

Valhalla Executive
Centre
302 The East Mall
Concourse Level
Toronto, Ont M9B 6E2
Ph.: (416) 234-5334
Fax: (416) 234-5351

Розріжемо
червону стрічку!

Україна, 252054, Київ
вул. Воровського, 22
Тел. (38044) 216-1026
Тел./факс
(38044) 216-2233

"Жінка з України, 43 роки, лікар за фахом, шукає можливість залишитися..."
 На кого вона сподівається?
 Кого так відверто просить?
 Добрих людей - думає вона.
 Консультантів - думають всі інші.

"Ми молода сім'я, маємо руки, голови і здоров'я, можемо дати користь своєю працею. Ми згодні на те, щоб перевчитися або навчитися знову. Маємо двох дітей, Катерину та Тараса і хочемо, щоб вони вирости гідними людьми.

Де ми зараз живемо, ми їм нічого не можемо дати, ні нашу українську віру, бо у нас тільки православ'я, ні здоров'я через Чорнобиль. Люди мруть як мухи, у їхній школі немає води, щоб напитися, бо вона отруєна, хвороба за

хворобою йде по Україні і ми не знаємо, як можна захистити своїх дітей. Вчителі страйкують за тяжкої економіки, в школі холодно, бо немає чим топити і навчатися дітям неможливо. А час іде.

Чекали змін, довго чекали, але зрозуміли, що ми їх не дочекаємося, бо життя Господь нам дав одне і скільки ми житимемо, ніхто, крім нього, не знає. І ми просимо поки ми молоді, здорові, дайте нам використати шанс. Кінчати своє життя самогубством себе та своїх дітей - великий гріх перед Господом, тому я звертаюся до вас з ім'ям Господа повірити нам і виїхати до Канади. Ми згодні на будь-які умови роботи, життя, навчання, бо знаємо, що гірше, ніж зараз у нашій сім'ї є, не буде. Згодні працювати де сніги, холодно."
 Сім'я Сірвол, Херсонська область.

допоможіть залишитися в АМЕРИЦІ!

Ті, хто кордон перетнув вже раніше і зараз лише спостерігають за палким бажанням своїх минулих співвітчизників піти за ними слідом, можуть навіть позаздрити цим, новеньким, що так широко просять і майже не сподіваються. Бо вони, бувалі, знають, що переведуть на цю сторону кожного, аби лиш був не старий, не "притягнутий до відповідальності" та мав що продати. А заздрять - бо зараз вибір більший, на кожного "непатріота" з того боку - по окремому "патріоту цього боку" по готовому спеціалісту з питань імміграції. Нашій жіночці-лікареві нічого не варто розгорнути будь-яку, навіть не має значення - чи то українську, чи англійську, - газету - і оскома вільного вибору, що класично характеризує цей тип суспільства, нападе на неї відразу. Не виключено, що їй трапиться до десятки компаній з одного газетного примірника, і це не дивно, бо

за підрахунками, лише в одному з районів Великого Торонто - Блур Вест Вільджі - спеціалістів з питань імміграції нараховують до дюжини. Більш того, кожна національна громада має своїх представників, і до своїх клієнтів, до речі, виставляє національні вимоги. Скажімо, про те, що з Гонконгу приїжджають мільйонери, які відразу припасують собі чималенько канадських цінностей, знають всі. (До речі, минулого року їх у Канаді стало на 50 тисяч більше, а українців, для прикладу, - лише на... одну тисячу.) І лише дехто знає про те, що так званий гонорар за надання імміграційних послуг для мешканця тієї країни мільйонерів буде вдвічі вищий від плати за пересічний український сервіс. (Плату, що нараховується понад офіційну суму, яку кожен майбутній "лендит іммігрант" повинен внести за урядові процедури та того банківського рахунку, який він візьме з собою на нову землю, як закон про те говорить. Зараз ми маємо на увазі лише "фі" - гонорар за послуги порадника.) Наша рідна обслуга, своєю чи близькою мовою, потягне десь біля 3,5-4 тисяч доларів. Хтось оцінює себе до 5 тисяч, і американськими, як такий собі адвокат Н., а один з найбільших асів, дорадник уряду з питань імміграції

отримує ще вдвічі більше. Попит породжує, як ми вчили. Чому наших тут менше? Все просто. Раніше ніякої офіційної імміграції просто не було. Хоча, ніде правди діти, Українсько-канадська імміграційна служба почалася вже два десятиліття тому. Від Конгресу українців Канади, за підтримкою декількох урядових департаментів. Підтримуючи біженців, вона виступила спонсором 6 тисяч українців з Польщі. Не просто допомагала оформляти папери, а й надавала кошти на переїзд, гроші на початок. Трималася служба майже на громадських засадах і жертвості громади. І, незважаючи на те, що пізніше статутною її функцією стала допомога у влаштуванні вже тут, у Канаді, імміграційні справи ведуться й сьогодні. Остання хвиля прибула з Боснії. І, між іншим, конкуренти мають повне право вважати цю добродійну організацію досить сильною. Їй не від одного з імміграційних консультантів можна почути щось на зразок: "З паном Дувалком нам не тягатися..." За представництво в імміграційних справах ця організація також стягує плату, бо для цього державних грошей вона вже не отримує. За словами працівників служби, вони намагаються тримати ціни найнижчими і взагалі впевнені, що імміграційний процес "досить прозорий". І люди самі, без будь-якої допомоги можуть його виграти. Доказ цього - більшість іммігрантів, що проходять через канадське консульство в Києві. Правда,

Export/Import Agency

located in Canada
 is looking for
 new business opportunity
 in East Europe

We provide

- high quality whirlpool bathtubs,
- central vacuum cleaners etc.

If you need more information, please contact

MOST Ltd.

tel.: 519-754-4774
 fax: 519-759-1419
 E-Mail:
 abernat@worldchat.com

можуть бути окремі кардинальні помилки, результатом яких і стає відмова.

А чи є якісь особливі принципи роботи у самого **Евгена Дувалка**, виконавчого директора канадсько-української імміграційної служби в Торонто? Такі основи, які б відрізняли цю компанію від інших. Виявляється, є:

- Я не маю що сказати тим людям, - говорить він, - які себе переконали, що вони мусять жити в Канаді і хочуть легально чи нелегально, чесно чи нечесно тут лишитися. Наша мета - провести тих людей, яких буде прийнято канадською системою. Ми тестуємо те, що вони про себе пишуть і порівнюємо, чи Канада це приймає. Ми не йдемо на нечесні шляхи і не беремо таких заяв, що явно є фабрикація. Наприклад, для біженців - коли можна себе перехрестити в єврея і на тій підставі виїхати з України. Це неправильне поняття, що євреїв приймають з України, як біженців. Були випадки, що люди фабрикували своє минуле і вже створювали таку ситуацію. Або можуть фабрикувати свої професії чи сімейний стан: як приймають інженерів, то я раптом став інженером. Ми таким не допомагаємо. Бо ми зацікавлені допомогти тим, які зможуть вписатися в канадський світогляд і по-друге, ми чесно поводимося з законом."

Поводження з законом - як на мене, чи не найважливіший критерій у роботі з документами, поданнями, судовими справами.

І прилаштувати цей критерій до справи з іммігруванням надзвичайно легко. Адже страшно навіть уявити собі, що юрист, якому наша героїня із оголошення довірила всі папери, відкрила всі деталі, щось взяв та й переплутав, або замінив.

Легенда ж про те, що певні фірми мають якісь особливі, таємні доступи до консульських офісів, можуть заходити туди з чорного входу, черевиком штовхаючи двері, - повнісінька неправда, м'яко кажучи. Бо з ким би я не говорив на ту тему, від консультанта до адвоката, - всі визнавали, що в цій країні це неможливо.

"Ніяких стосунків з консульством

бути не може. - **Сергій Майданюк** із компанії "Міст-Іммігрейшен Сервіс" лише підтверджує загальну думку. - Ніякий офіцер ніколи не піде на позаслужбові контакти. Тим більше, смішно говорити про якісь хабарі, адже служба є державною, вони заробляють добрі гроші, мають купу привілеїв, і ніхто

ризикувати не буде."

Що ж, тим краще для нас.

Саме тоді, що коли хтось запевнятиме про "особисті зв'язки" з тим, хто слухатиме майбутнього канадця на співбесіді, починаймо сумніватися у правдивості всіх інших завірянь такого спеціаліста.

Звідки така недовіра? З життя. Тому що із розмов і з тими, хто вже зробив омріяний "лендит", і тільки продовжує мріяти, чув приклади, коли спеціаліст з імміграції переконував у надійності, давав гарантії, а справа все не йшла. І так аж до тих пір, коли подавач сам не дзвонив до консульства, щоб запитати про причину. Не повірите, що йому відповідали. Що така справа до них просто... не надходила! І це

Увага, гості Канади та нові іммігранти!

Для вас медицина платна - до \$ 3000 за день у лікарні.

Медичне страхування - це вихід!

оплата за перебування ліки в лікарні
допомога при зубному болю
виклик "Швидкої допомоги"

тел. (416) 503-0942
факс (416) 503-1820

після зустрічей, копіювань та перекладів документів, за які, звісно, довелося заплатити. Ніхто не лічив, скільки таких людей тихо горюють, вертаючись з бюро додому. Правдивість - для імміграційного порадника - професійна риса, чи не так? Повинно б бути так. Хоча ніхто її не перевіряє. За словами того ж випускника юридичних курсів приватної Річмондської комерційної школи та окремих курсів з питань імміграції **Сергія Майданюка**, стати консультантом надзвичайно просто. Кожен (!) може відкрити собі офіс, назвати себе ким завгодно, поставити оголошення і почати бізнес. Закон про ліцензування таких спеціалістів вже три роки лежить під сукном в Квін Парку. Поки що вони залишаються "паралігал", як альтернативні лікарі у швидкій медичній допомозі: хочеш - вір,

"Моя мати - українка, тато - єврей. Моя жінка є громадянкою України, а я вже кілька років не громадянин ніякої країни.

У 1990 році ми всією родиною виїхали до Ізраїлю, але у цій країні у мене з'явилося багато проблем. По-перше, я вважаюся українцем і християнином, це моя національність і моє віросповідання. Але там не поважають таких людей. Тому я не зміг знайти хоча б якусь працю, як і місце в суспільстві, всі глузують з віри та національності. Плюс до того я мусив іти служити в армію, та я не хочу служити в армії Ізраїлю і воювати проти людей. Я признав, що мій переїзд до Ізраїлю був великою помилкою.

Мені вдалося повернутися до України, одружитися з дівчиною із Харкова. Але і там я не міг жити спокійно. Справа в тому, що закінчився час дії мого ізраїльського паспорту, але в Києві його не бажать видавати і вважають мене за дезертира. Ізраїль мене не визнає, і Україна теж не бажас визнати й видавати мені свого паспорта, не зважаючи на те, що я тут народився, служив у армії, три місяці знаходився в Чорнобилі відразу після вибуху. Таким чином з'ясувалося, що я - людина без громадянства..."

Олександр Гікман, Харків.

*When you are with a
CRIMINAL OFFENCE
you need a professional
DEFENCE!*

Christophe
Preobrazenski
Barrister
CRIMINAL LAW

99 Charles Street East
Toronto, Ont. M4Y 1V2
Office: (416) 964-1717

Mobil: 580-1408 Fax: (416) 964-0823

хочеш- не вір. В Америці, до речі, "паралігал" має навіть більші права, він може, скажімо, знаходячись під егідою організації юристів, скасувати рішення з продажу нерухомості. Що взагалі можуть робити ці менші за рангом юридичні працівники, а що ні? Вони не можуть йти до вищого суду і репрезентувати клієнта перед суддею, де судові позови вищі за 6 тисяч доларів, у таких справах, як крадіжки неповнолітніми, наркотики. Наприклад, випадки вбивства, великої крадіжки - то не їх компетенція. В нашому ж випадку консультанти "паралігал" і юристи знаходяться на протилежних кінцях коридору зі спільною назвою "Імміграційні послуги".

Та на все є своя правда.
Чому раптом стільки
консультантів?

"У кожної людини є свої мотиви до емігрування.

Я багато думаю про українську імміграцію першої, другої та третьої хвилі й добре їх розумію. Як і про те, чому вони так неприємно ставляться до нових іммігрантів. Адже в старих іммігрантів були свої причини покинути землю і податися в далекі краї без знання мови, без цента в кишені. Ці люди вірили в те, про що мріяли і їм Бог допоміг прижитися там. Вони полюбили країну, яка стала їм другою батьківщиною, полюбили її народ, вивчили мову. Своєю тяжкою працею вони досягли гідного людського буття. І як сказав парламентський секретар Міністерства закордонних справ Канади Джессі Фліс на відкритті в Торонто музею спадщини Тараса Шевченка, завдяки українцям й іншим народам ми маємо країну, яку визнано найкращою для проживання людей". Це дійсно так і тому я дуже пишаюсь такими людьми, як Ліда Палій, Яр Славутич, Марія Голод, Віктор Рєнко та іншими, котрі пережили тяжкі початки поселення і розуміють свою місію, національно свідомі, громадсько виховані, жертвовні.

Хотіла б бути серед таких українців у Канаді."

Ірина Пакунок, Вінницька область.

Хто пояснить краще, ніж юрист. Наприклад, адвокат, член Верховного суду Канади Нестор Войчишин:

- Після появи моєї, першої в Торонто компанії лише пару адвокатів робили імміграційні процеси. Зараз немає нікого. Ця робота не така цікава і всі її покинули. На сьогодні я маю повно клієнтів, яким виграв імміграцію, вони купують хати, відкривають бізнеси, їм тепер потрібен адвокат. Подивімося, наприклад, у телефонну книжку, ось одне прізвище, інше, але вони більше не роблять імміграції. Набагато швидше і простіше оформити корпорацію, заробити добрі гроші, а не бігати за кимось, посилати ті всі папери. Плюс ще консультанти, які обіцяють робити добру справу, а не роблять. Адвокатську працю вони не можуть підняти. Папери, які вони подають, - приймають.

Але ви і самі можете виповнити всі ті анкети, якщо ви - добрий кандидат.

Вам не треба консультанта, лише треба сісти й виповнити заяви. Я теж не всіх беру. Кажу: ні ви мені не потрібні, ні я - вам. Я не приймаю по черзі, якщо комусь допомагаю." Консультанти, в свою чергу, нарікають на ціни адвокатів. Мовляв, їм же треба оплачувати дорогі офіси (хоча я персонально пересвідчився, що кабінети двох моїх співрозмовників з одного бізнесу, але різного рівня досвіду були абсолютно однаковими), річне страхування на випадок невдачі

коштуватиме йому 12 тисяч доларів, тому й вартує година розмови під 250 доларів.

Ми лише погодимося, що для того й існує конкуренція, щоб критикувати одне одного й тим часом рухатись вперед. І на ринку однаковісінських послуг знов і знов розквітатимуть то троянди, то будяки. Хтось буде професіоналом, а хтось універсалом, один запропонує кращі строки, інший зменшить платню. Ринок пропонує, як завжди.

Та, цур йому, розмаїтому вибору, хай собі розвивається, лише як бути тій жіночці, 43 років, за освітою лікарю?.. До кого їй податися, на чий телефонний дзвінок відповісти? "Про кого вона уже знає від інших. Хто реально комусь допоміг! - відразу радить Василь Арич, з бізнес-імміграційної обслуги. - Буває, не можна вірити навіть сертифікатам, що висять на стінах, треба наводити довідки про спеціаліста. Ніщо не скаже про нього краще, як число вдалих процесів." Ще одна порада - обов'язково складати контракт, де б чорним по білому було: "В разі негативного вирішення справи гроші повертаються..."

Без двох підписів на такому документі бути впевненим в усіх гарантіях не можна. Щоб не розкаюватися пізніше, і не кусати собі лікті й не проклинати той день, коли вирішив змінити громадянство.

На цьому шляху і так вистачає роздумів. Про патріотизм і про зраду рідних тобі людей, про те, як не втратити самого себе на легендарному "Заході" й мати шанс колись просто повернутися назад. Дуже все суб'єктивно. Як і вибір посередника у процесі імміграції. І на жаль, невдача завжди коштує дорого, а тут - особливо. Не для професіоналів, на жаль, а для клієнтів. Щирих і беззахисних у своєму бажанні стати канадцами. Будь якою ціною.

Василь Явтух

*Хочете приєднати
свою думку?
Пишіть,
ваше слово у дискусії!*

“Характеристичні риси... українських мистців - певного роду вібрація - не стилістика, не відображення народного побуту (що, між іншим, українській громаді добре продається), а щось, що мовить, передає, що глибоко торкає.”
(“Терміус”)

Юрко Онух в Україні: "Або ми - Європа, або ми - Азія!"

“Думаю, що так само українська, як і польська культура в суті є культурами нездоровими. Найбільш визначні твори обох цих культур в поезії.”
(З інтерв'ю Ю.Онуха для журналу "Терміус", зима 1988р.)

Перформанс Юрія Онуха
“ДЖЕРЕЛО”.
Поставлено в Центрі сучасного
мистецтва, Варшава, 1992 рік.

Про стан нашої з вами обізнаності у культурі говорить специфічний вид народної творчості - гумор. У кожного часу він, як відомо, свій. Декого з наших "нових" дивує те, що сервант і Сервантес продаються в різних магазинах, а концерт Моцарта - не для нас, а для... флейти з оркестром. Чи взяти враження від поїздки до Парижу "нового українця": "Пам'ятаєш, у Петра на кухні. Джоконда висіла? Тепер вона у Луарі висить!"

Ліна Грибанова,
журналіст
Київ

У кожному жарті, звичайно, є доля жарту. Між тим ми стаємо свідками народження (точніше, реанімації) прошарку населення, що колись називалося міщанством. Нинішній неологізм для нього - нові українці. Ніде правди діти, є серед них шанувальники високого мистецтва, фанати і меценати, хоча вони, на жаль, в меншості.

А як це все виглядає для людини звідти, із Заходу? Скажімо, для Юрія Онуха, що приїхав до Києва із Канади з грандіозною програмою і має намір не лише спостерігати, а й самому брати участь у процесі відродження сучасного українського мистецтва. Роздуми відомого в світі мистецтвознавця, дизайнера, який вчився у Варшавській Академії мистецтва, де був співзасновником та директором експериментального театру, стиль якого - мистецький перформанс, створений рухами, музикою, невеликою кількістю матеріалів, Ритуаліста або Символіста за суттю.

- Пане Юрію, чи Ви вірите в успіх мистецької перебудови в Україні?

- Інакше навіщо я сюди приїхав? Мій "стратегічний план" включає багато розробок. Це і стажування за кордоном випускників Києво-Могилянської академії, і створення бібліотеки, яка була б доступна всім студентам Академії і не лише їм. В Україні хочуть побудувати відкрите суспільство. Але насправді виходить досить парадоксально - відкрите суспільство - із зачиненими дверима, коли ви прийшли і бачите в дверях охоронця. Я роблю все для того, щоб і ці двері й інші було відчинено для людей.

Є окремих проект, який мені особисто дуже подобається і має назву "Interactive Kiosk". Образно це можна уявити як екран комп'ютера з клавіатурою. Кожен може прийти й мати вільний доступ до інформації, натиснувши просту комбінацію на клавіатурі. Можна знайти тут і те, що діялося, наприклад, місяць тому у певній галузі чи певному місці. Можна переглянути ілюстрації.

“На загал, в західній Європі існує в поодиноких країнах ринок мистецтва. Там просто торгується мистецтвом, але не в такий спосіб, як в Америці. На мій погляд, в Америці торгується мистецтвом, так як петрушкою.”

(Термінус)

- Наскільки готова Україна до того, щоб вести програму розвитку сучасного мистецтва?

- В Україні формально існують всі потрібні інституції: Спілка композиторів, Спілка письменників, але нового змісту в них немає. Завдяки чому тримаються ті, хто є їхніми членами? По-перше, за звичкою. А по-друге, є просто реальність життя - ринок, і потрібно якимось існувати в ньому. Ці інституції повинні або докорінно змінитися, або перестати існувати.

І ще у вас є одна риса, в українців, - ви впевнені, що уявляєте собою настільки унікальну, неповторну націю, що подібної ніколи не існувало й існувати не буде. Кожна нація - неповторна, кожна має свій колорит, свою культуру. Але не треба плутати це із тим, що у виборі розвитку потрібно визначитися чітко: або ми - Європа, або ми - Азія. І прагнути до чогось конкретного.

- Чим, на Вашу думку, відрізняється позиція митця в Канаді і в Україні?

- Я вже 12 років живу в Канаді, дуже організованому суспільстві. Країна, з якої мені довелося виїхати - Польща, і було це під час жахливої ситуації, набагато гіршої, як в Україні. Зараз ситуація повністю змінилася на протилежну, і я дуже радий цьому. І я став по-іншому дивитися на життя за ці роки у Канаді.

Дякуючи Богові, це така країна, де кожен, хто приїздить туди, може знайти собі місце і працювати. Певна річ, багато

залежить і від самої людини. Багато хто знаходиться в тому суспільстві, а насправді не живе в ньому. Є певні речі, які людина не може здійснити - ефект “скляної стелі”. Та й суспільство допустить тебе лише до певного рівня.

З іншого боку канадське суспільство - консервативне, але це - позитивний консерватизм. Бути митцем в ньому насправді дуже складно і 95 відсотків не втримується в такій конкуренції, бо ті, з решти, утримуються занадто добре. Вони мають надзвичайний успіх. Але неможливо, щоб тисячі мали такий успіх - суспільство не в змозі підтримати стільки. Адаже вони - не лікарі, до яких ідуть всі, коли щось болить. Потреба у “споживанні” мистецтва виникає зовсім на іншому тлі. Якщо, припустимо, картина якогось митця коштує сто тисяч американських доларів, то це означає, що тисячі інших митців взагалі не зможуть продати свої картини. Таким чином це суспільство, де роль митця, можливо, не перша, але всі розуміють, що вона потрібна.

Позиція людини творчої в Україні більш пасивна. Це пояснюється інерцією системи, “чистим соціалізмом” у свідомості: мені хтось має дати. Наприклад, типовий ваш вислів “дістати квартиру” буде незрозумілим будь-кому на Заході.

Проте, все можна подолати, розуміючи ситуацію і маючи бажання. Я зустрів тут надзвичайно талановитих і відкритих людей. А коли бачиш, що тобі ідуть назустріч, завжди хочеться зробити все, що від тебе залежить, щоб заплановане вдалося виконати.

Свою розмову пан Юрій закінчив словами, які хочеться привести так, як вони звучали, “з акцентом”. Іноді таке “інтернаціональне мислення” точніше відображає суть: “Через мій різноманітний експерієнс я можу принести багато вартостей і якостей Україні.” Хоча в той же час він зізнався, що у його лексиконі вже з’явилося нове слово - “складно”.

Петро Охитва - канадець українського походження, 37 років, господар ресторану "Мед Еплс". Володар золотих та срібних призів на кулінарних олімпіадах в Берліні, Чикаго, Лос-Анжелесі, інтернаціональної "Піца-експозиції" в Лас Вегасі.

"Навіжені яблука" ПЕТРА ОХІТВИ

Було навчання в Джорж Браун коледжі та політехнічному університеті Раерсона у Торонто. Початок кар'єри разом з компанією "Гілтон Готелс" поза межами Канади. Після того - від ресторанів "Фентонс", "Максвелс Плам" - до "Мед Еплс", де він веде власний бізнес вже на протязі десяти років і управляє майже сорока професіоналами.

Було його визнання такими гігантами мас-медіа, як "Сі-Бі-еС", "Сі-Бі-Сі", "Світових новин", каналу "Життя", нью-йоркського журналу кулінарії як одного із 500 найвідоміших шеф-поварів Північної Америки. Була участь у розробці спеціальних рецептів для компаній "Д.Сміт", "Ефем Фудс", "Рекіт та Колман".

Сьогодні він входить до редакційного складу журналу "Приготування страв та гостинність", регулярно виступає з лекціями в декількох академічних інститутах, працює добровольцем в системі туристичної освіти, є членом кількох товариств кухарів.

Ті, хто працюють в індустрії харчування, ресторанного бізнесу, знають, що день починається після 3 ранку. З сьомої починається звичайна робота і краще закінчити все перед нею, щоб встигнути. Справа - перш за все, інакше не може бути мови про успіх у бізнесі. Звичайно,

рутина дня досить нецікава. Перевірка обіду, закупи, підготовка до вечері. Наш ресторан відчинений до першої години ночі, і, як правило, я там. Не обов'язково у залі чи на кухні, - можу скласти меню на завтра, планувати покупки, підраховувати витрати. Трапляється, і до 4-ої ранку сиджу. А вставати о 7-ій.

- Вперше я переступив поріг одного з ресторанчиків на перетині Квінсвей і Роял Йорк в Торонто в свої 15 років. Чистив там картоплю, різав овочі. Але не довго.

...Була неділя і люди заходили до нас відразу після церкви. Я стою і різю телятину на цей недільний обід. Заходить аж на кухню жінка й звертається до мене: "Чи не в іншому місці ти повинен бути зараз?" "Та-ак, - говорю я не зовсім впевнено. - А що саме Ви мені можете запропонувати?" "Сьогодні неділя, - каже вона, - треба бути у церкві." "З радістю б, - відповідаю я. - Але, на жаль, господь Бог не платить гроші за безробіття і такі, як ви хочуть після церкви їсти." Так я втратив свою першу роботу. Я обрав свій власний шлях. Чи легкий він?

Коли мені задають питання - чим відрізняється шеф від повара, я відповідаю просто: шеф може вчити, як куховарити.

Якщо я - господар ресторану, я відповідаю за меню. Я повинен щодня проходити повз їжу, що готується, куштувати кожен гарнір, кожен соус, слідкуючи, щоб ні в якому разі, нічого не вийшло за щоденні норми. Адже варто лише один раз порушити смак традиційної страви і ми можемо втратити і клієнтів і репутацію назавжди. Знаєте, як часом тяжко перевірити страви тільки через те, що на кухні завжди присутній який різкий запах - чи рідини для миття посуду, чи ще чогось.

Коли моя мама пропонує мені приготувати щось на її кухні, я відповідаю їй, що це те саме, що прохати професійного танцюриста станцювати в черевиках для будівельників. Це не має сенсу. Професіоналізм дуже обмежуюча штука.

Як і в інших професіях, я мушу відповідати своєму іміджу.

Одна зі студенток університету, яка готувала проект на тему здорового харчування, звернувся до нас за вивченням досвіду. Ми – біля десятка працівників ресторану – зібралися, щоб відповісти на питання. “Що ви їсте?” – таким було основне. Один із нас почав тим, що сказав про тричотири горнятка кави та півпачки цигарок зранку. Потім, продовжував він, треба було йти на кухню й куштував всі страви, які готувалися цього дня. Далі він сів, пив каву й випалював наступні півпачки. Пізніше проводив тест вечері, а вже десь після 11-ої вечора мав змогу з’їсти шматок-другий смаженого м’яса. “А як же здорове харчування, – дивувалася студентка. – То ж ви повинні...”

Що таке смак і стиль у куховарстві я особливо гостро відчув тоді, коли перебував у Китаї за запрошенням менеджера одного з великих комплексів, розрахованих на обслуговування туристів з Америки. Вони розшукували когось із спеціалістів малого бізнесу для консультативної допомоги. У 1993 році я відкрив для себе особливості китайської системи харчування.

Пам’ятаю, перед приїздом до Пекіну ми з моїм китайським супутником зупинилися в готелі, ремонтваному останній раз в 1946 році. Було трохи моторошно, але я тішив себе надією поласувати улюбленим рост-біфом. Підійшов час обіду, мій супутник сказав, що хоче показати мені справжню національну кухню. Що вдієш, я з байдужістю зустрічав нові й нові тарілки з різними крабами, раками та ще чимось незрозумілим. Але кульмінація настала, коли всі, хто був за нашим столом, стали просити мене скуштувати щось досить бридке на вигляд. Я, ледве пересиливши себе, поклав шматочок чогось схожого на бразильські чипси, до рота, але жувати вже не міг, і... виплюнув ту їжу назад. Якось досидів до кінця обіду, з жахом чекаючи те, що буде в готельному номері. “Ну і що ж то було, – пішов у наступ першим.” “О, традиційний початок обіду. – Пояснивав мені мій гід. – Але сер зробив все вірно, хіба пожувати треба було трошечки довше...” Що тут скажеш, смак – справа дуже приватна.

За моїми власними спостереженнями, ресторанний бізнес зараз переживає процес змін.

Технічний прогрес, комп’ютеризація диктує високий рівень сервісу. Це поширюється на всі газулі, й на нашу також. Тому якщо раніше, прогулюючись вулицею з колегою, я перш за все намагався випитати, скільки йому коштує постачання продуктів, де він їх бере, то зараз я розпитую про послуги, які він надає своїм клієнтам.

Спостерігаючи за кожним своїм гостем, ми намагаємося побачити, як пару років тому назад жінку, що поверталася пізно ввечері додому, було пограбовано по дорозі до найближчої станції підземки, з неї зняли хутряне пальто.

Ми зрозуміли, що люди хочуть мати певний рівень безпеки.

Вирішили щось запропонувати в цьому плані.

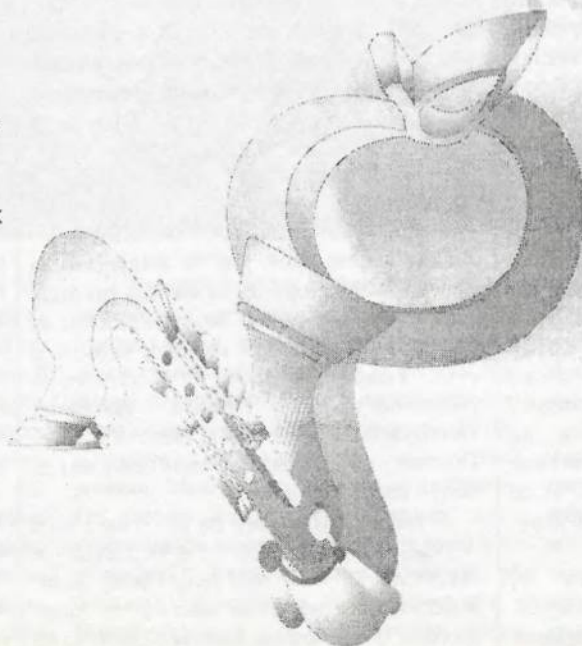
Тепер кожна жінка, яка завітала до нас без супутника, може бути певна в тому, що спеціальний працівник проведе її до машини чи до автобусної зупинки. Таким чином ми запропонували сервіс, який не потребував підвищення коштів на заробітну плату чи ще якихось витрат. І створили більш комфортний стан частині наших клієнтів.

Ще одна з основних тенденцій, яка нині властива ресторанному

бізнесу. Той самий комп’ютерний прогрес, про який я вже згадував, дав можливість багатьом спеціалістам працювати самостійно. Вони не ходять в офіси, не належать до якоїсь фірми, а виконують замовлення по телефону, факсу, електронною поштою. Скажімо, коли я захотів внести в інтер’єр ресторану щось нового, щоб інформувало про концерти “живого” джазу (ми ввели таку програму кожної неділі з обіду до 6-ої вечора), я став шукати комп’ютерного дизайнера. Ми обговорювали всі деталі по телефону, я описав йому, як я уявляю великий плакат-рекламу, він передав мені макет, привіз замовлення через кур’єра і – ми з ним навіть не бачилися!.. Я отримав чудовий постер з яблуком на саксофоні, цілком задоволений, і він при цьому не бачив мене, а я не бачив його. І кількість таких випадків зростає.

Але тяжко не погодитися з тим, що, працюючи вдома, люди мусять мати місце для спілкування. Саме тут я й бачу зростаючу роль барів, кафе, ресторанів.

Зупинка перша

Перед появою на світ я буквально захихалася в материнській утробі. Мені там вже було тіснувато, а якщо чесно - набридло. Хотілося на простір, на волю, тим більше, що я вже все знала, все вміла. Не вірите? Тоді переконайтесь самі...

Отож, в коридорі з'явилося Світло. Якась невидима сила підтовхнула мене туди, до нього, до Світла. Нарешті я пірнула в нього, але за це отримала ляпаса по одному місці. Отак зустрів мою появу Світ. Кому таке сподобається?

Оскільки я була не така, як всі, я, звісно що - обурилася. І замість традиційного крику, якого всі від мене дружно чекали в пологовій палаті, я запитала: "Скажіть, будь ласка, котра година?" Акушерці, котра якраз тримала мене на руках, аж мову відняло. Вона з переляку трохи не впустила немовля (себто мене) на підлогу. Проте я не розгубилася і попросила її бути зі мною обережнішою. Я знову повторила своє запитання, але цього разу англійською. Відповіді так і не дочекалася. А годинникова стрілка вперто рухалася вперед. І мене аж розпирало від цікавості - о котрій годині я народилася? Я згадала французьку (у передостанньому житті я жила при дворі короля Людовіка 16-го):

- Quelle heure est-il?

І, як не дивно, хтось з медперсоналу, щоправда з деяким з акцентом, відповів:

- Il est deux heures.

Українською це означало: о другій. Чудово! Була вершина червеневого спекотного дня. Мені захотілось їсти. Цілком природне бажання в моєму становищі. Поки мене мили, важили - я підросла на 5 сантиметрів. Галас і шум навколо моєї особи почав мені набридати. Але, на щастя, якась породиця народила ногу, і всі позбігалися до неї, на якийсь час забувши про мене. А мені лише того й треба було. Через півгодини мене вже не можливо було впізнати. Я виглядала на першокласницю. Одне для мене було загадкове - сукенка. Я так і не дізналася, звідки вона на мені взялась. Лікарі кинулися шукати жінку, яка мене народила, але за нею і слід простиг, бо вона не хотіла мене мати ще в утробі - вона втекла. Акушерки метушилися - скрізь нас шукали, але ми для них як кризь землю провалилися. А насправді я сиділа поруч і наминала невідомо чий тістечка, не звертаючи ні на кого уваги. Коли вони мене побачили, то обурено прокричали: "А це ще що таке?! Як ти тут опинилась, а ну, геть звідси!"

Дурні вони. Вони навіть не підозрювали, що я - це Я. Чесно кажучи, я й так вже давно засиділась в цій нудній

і сірій лікарні. Мені треба було вирушати в дорогу, бо в моєму розпорядженні був всього рік. Я вже й так не встигала багато чого зробити.

Отож, я пішла на зупинку й сіла в 7-й тролейбус, який мав найдовший маршрут в цьому місті.

Мені було добре, як ніколи. А поки я їхала до першої зупинки, я перетворилась на вродливу вісімнадцятилітню дівчину. Тролейбус зупинявся якраз навпроти Будинку Моді. Спочатку я завагалась - виходити чи не виходити. Подивилась через відчинені двері на вулицю й побачила голубі очі, спрямовані точнісінько на мене. Це були дивні очі. Вони вивчали мене. Ці очі належали стрункому тридцятирічному чоловікові. Він усміхнувся до мене і помахав рукою, ніби запрошуючи мене вийти. Я засумнівалась - а, може, то мені лише мить вже був біля мене. Він елегантно подав мені руку, і я, не задумуючись, зійшла на тротуар. А далі події розгорталися із блискавичною швидкістю, як у кіно. Першим заговорив Вольдемар, так звали цього молодика:

- У мене таке відчуття, що я вас загубив, довго шукав і ось, нарешті, знайшов. Ви помітили, я тримаю вас за руку і не відпускаю - боюсь втратити знову. Ви тільки нічого не кажіть, бо ми не встигнемо. У мене в запасі ще 10 хвилин. Моя доля у ваших руках, чарівна незнайомко, йдіть за мною. У нас захворіла Ніла, ви повинні її замінити. Благаю, тільки не заперечуйте. Те, що я вас зараз попрошу, зовсім не складно, принаймні, для вас, бо вам сам Бог велів бути на сцені, а ви марнуєте час у міському транспорті.

Вольдемар прискорив ходу, і я майже бігла за ним. Я не знала, куди він мене веде, навіть не здогадувалася, але з ним мені було напручуд добре і гарно, отож, я ні про що не думала. Ми вбігли у величезний скляний будинок, перебігли через фойє і опинились у яскраво освітленій кімнаті, де було дуже багато одягу. До мене підійшла якась жінка, вона була схожа на висушений гербарій. З мене почали знімати сукню, натомість одягли якусь модернову. Вольдемар не зводив з мене очей, але та жінка повила мене кудись нагору. Біля якогось проходу зупинилась і сказала: "Зараз ти вийдеш на сцену, зумій показати не лише одяг, а й себе. Головне - розслабся. Пройдеш повільно по колу і назад - до мене. Показуватимеш не лише одяг, а й себе. Головне - розслабся. Пройдеш повільно по колу і назад - до мене".

Я лише усміхнулася на те: "Оце і все? А скільки було галасу!" І я не пішла - я попливла. У мене був величезний запас інформачії з минулих життів. Я лише зробила із себе копію, здається, це було 18

століття, Англія. Але для мене це не складало особливих труднощів. Але бачили б ви, яка буря зчинилася в залі, коли я завершила свій вихід. Це було грандіозне видовище! Вольдемар носився зі мною, як з писаною торбою. Коли все закінчилось, він заніс мене до себе в кабінет.

- Я не знаю, що зі мною діється. Здається, я закохався по самі вуха, але щоб отак, з першого погляду... Ти маленька відьмочка, тобі про це ніхто не говорив?

- Ні, ти перший.

- Оце так! А як же тебе звати?

- Розкажи про себе - звідки ти?

- Я з тролейбуса...

- А ти ще й жартівниця до всього.

Хто ти?

- Я б теж хотіла про це знати, але я не знаю. Ти повинен вгадати моє ім'я.

- Марія? Ніла? Любов?

Валентина Штангей

із циклу "Я - ЦЕ Я"

"ТРОЛЕЙБУС
ДАЛІ
НЕ ІДЕ"

- Вгадав, - збрехала я, - так і є - Любов.

Вольдемар нічого більше не сказав, він ніжно припав до мене, як спраглий до води. Я не знала, чи кохала його я, я ще не встигла розібратися у своїх почуттях, але мені з ним було добре, і я віддалась йому. Я була з ним усю ніч, але вранці пішла на зупинку, залишивши на журнальному столику записку. А там лише два слова: "До зустрічі". Я не знала, коли ми ще зустрінемося, час підганяв мене. Я, як завжди, не встигала.

На зупинці не було нікого. Під'їхав 7-й тролейбус. Я кинула прощальний погляд на будинок, в якому залишився Вольдемар. Мені було і сумно, і добре, як ніколи. Коли ж тролейбус рушив з місця, я несподівано відчула, що вагітнію...

Зупинка друга

Було ще дуже рано, і у салоні тролейбуса крім мене та якого інтелігентного дядечка з величезним кудлатим псом, не було нікого. Цей дядечко сидів дуже далеко, тому я не могла його добре розгледіти. Але це вже не мало для мене ніякого значення. В мені зароджувалось нове життя. Вже через якихось п'ять хвилин відчула маленькі поштовхи у животі. Мені нагадали ще раз, що відтепер я не одна.

Усі знання, накопичені мною в минулих життях, буквально розпирали мене. Я знала все, абсолютно все, і від того мені

стояла все якось осторонь. Мене ніщо не цікавило, не хвилювало, не обходилою. Я вміла жити - не живучи.

Тролейбус несподівано шарахнуло, за вікном сипнуло іскрами, і він різко зупинився. Водій вистрибнув із кабіни - напевно, зверху злетіли "штанги". Незадоволений зупинкою, рудий пес почав розлючено гшавкати. Я продовжувала стояти, бо, якщо чесно - сидати вже боялась. Не знаю чому, але боялась. Вагітніла вперше, такого зі мною в минулому ще не траплялось.

Я згадала знов про Вольдемара. А може, було б мені краще залишитись в нього. А що, коли це і є та сама Любов, про яку я

повернути назад. І я робила це з величезною насолодою, з неабияким завзяттям. Очевидно, перестаралась (я не врахувала однієї обставини - нас було вже двоє!), бо тролейбус знов заіскрив і несподівано зупинився. Водій люто вилаявся, незважаючи на присутність сторонніх людей. Дядечко підстрибнув, як гумовий м'ячик, і блискавично вискочив з тролейбуса, теж саме зробив його пес.

Коли я залишилась в салоні сама, то помітила одну цікаву річ - мені було так добре, навіть дуже добре. Я відчула цілковите полегшення і навіть якусь свободу. Але тривало це недовго, до того моменту, поки на своє місце не повернувся водій. Я ж на той час підійшла трохи ближче, бо в мене несподівано з'явилося бажання роздивитись цю людину зблизька. Я не знаю, що це було, але це "щось" змушувало мене піти на цей крок.

Мені достатньо було одного погляду, щоб розгадати ще одну таємницю, таємницю мого народження. Водій тролейбуса був не хто інший, як мій батько. Чим довше я дивилася на нього, тим виразніше вимальовувалася перед моїми очима картина з недалекого минулого: ось тролейбус повільно повертає в парк, в салоні одна-однісінька жінка. Вже пізній вечір. Вона щосили грюкає кулаками у салон до водія, прохає його зупинитись. Але він невблаганний. Коли є він зупиняється, то не для того, аби випустити цю жінку. Він, широко ступаючи, мовчки наступає на неї, як той звір на свою чергову залякану жертву. Жінка благає не чіпати її, вона кличе на допомогу. Він силою бере цю жінку і гвалтує її. Цей "звір" - мій батько. Ця жертва - моя мати. Ось тут мій початок. Ось чому мене тягне в цей тролейбус, тролейбус під номером 7. Коли очі водія-батька починають нищпорити по моему тілу, мене охоплює невимовний страх і я сахалась від цієї людини. На щастя, нас роз'єднує стінка кабіни. Як добре, що ще не вечір, бо хтозна, чи минула б мене материна участь.

- Ти чого? - буркнув незадоволений водій-батько і вікразу взявся за кермо. Я стала поближче до дверей. Ще трошки і буде наступна зупинка. За вікном починало прокидатись місто.

Мені байдуже було до всього, що діялося там, за вікном. Я жила спогадами про минуле. А що ще мені залишалось робити?

Живіт у мене став, як велика гора. Якщо так піде далі, подумала я, то я трісну, як мильна бульбашка, не доїхавши до зупинки. Водій раз у раз поглядав на мене, чи то здивовано, чи то занепокоєно. Але ось нарешті зупинка, я хочу спритно вийти, овва - мені це не вдається, мені допомагають люди. А я? Я суну, як черепаха. Виявляється, це

Невесні бачині
1994, офорт.
Оксана Мокічан

було просто нецікаво.

І лише майбутнє було відгороджене від мене величезною сірою стіною. Тут я була на одному рівні зі всіма. Але мені кортіло будь що зазирнути за цю стіну, хоча б краєчком одного ока, бодай на мить. Я була, як те сліпе кошеня, я не знала істинного свого призначення на Землі. Згадати щось з минулого і застосувати зараз? Але... Але це просто неможливо, це було б ще однією моєю помилкою. Адже дев'ять попередніх життів мені так і не вистачило для того, щоб аби навчитись Любити і творити Добро. Я не знаю, що це таке. Завжди кохали лише мене, гинули і вмирали через мене. А я

нічого не знаю?

Я так перейнялася своїми думками, що не помітила, як відремонтований тролейбус рушив з місця. Я полегшено зітхнула. Рух цього транспорту для мене щось означав, тільки от що саме? Одне я знала впевнено - дихалось мені в ньому набагато легше, вільніше. Почувалась тут, як у рідній домівці. Мене тягнуло сюди, як магнітом. Це могло видатись смішним, але, тримаючись за поручні, я жила в його енергією, упивалась нею досхочу, до безтями. Провівши лише одну ніч з Вольдемаром, я уже виснажилася. Зараз мені потрібно було відновити енергію,

основне - нічого не бачу, що робиться в мене під ногами. І раптом мене знову підхоплюють чийсь дужі, міцні руки. Звісно, чий - Вольдемарові. Він щасливо мене обцілює:

- Знайшов, таки знайшов! Я підняв на ноги все місто! Чому ти втекла?

Вольдемар був настільки засліплений почуттям до мене, що його зовсім не здивував мій величезний живіт, йому було начхати на мій живіт. Бо він кохав мене. А чи кохала я його? Я не встигла навіть дати відповідь на своє питання, бо хлопець зупинив таксі. Він обережно опустив мене на сидіння і сів поруч. Таксист мовчки спостерігав за нами, а далі не втримав:

- Вам куди?

- Як куди?

Хіба не видно? - здивувався Вольдемар. - У пологовий будинок.

Зупинка третя.

Остання.

Все знову складалося якнайкраще. Мені було так добре, що хотілося просто на крилах літати. А от Вольдемар... З ним почало коїтись щось неймовірне. Спочатку в нього заболіла голова, потім схопило попереки, далі - живіт. Поки ми доїхали до лікарні, то він вже не міг говорити, а лише стогнав. Я йому щиро співчувала, але нічим не могла допомогти. По ідеї мало б мені боліти, а не йому, адже, зрештою, я була вагітна, а не він. Однак у нас все було навпаки.

Мене оглянула чергова медсестра і з подивом відзначила:

- Ваша дитина аж проситься на світ, невже вас нічого не турбує?

- Ні, не менш здивовано відповіла я, - а що має мене турбувати?

Вольдемарові, який був поруч мене, стало трохи легше. Нарешті він заговорив:

- Ти що ще нічого й не зрозуміла? Я не знаю, як це мені вдалося. Для вчених це, можливо, буде чергова сенсація, але не для мене. Все дуже просто - я тебе кохаю. Той, хто по-справжньому кохає - може все, він всесильний. Отож я забрав від тебе весь наступний біль. Зараз болітиме лише мені. Ти не будеш родити в муках, не бійся, люба.

Оце і все, що встиг сказати бідолашний Вольдемар. Його так скрутило, що годі! У цей момент в мені щось (чи хтось) заворушилось. Медсестра, яка була свідком нашої розмови, вирішила не гаяти часу і повела нас обох в операційну. На Вольдемара страшно було глянути: у нього почалися передродові потуги. Слід віддати належне медсестрі, вона не розгубилась і вже слідувала за нами обома. Коли ж Вольдемар не витримав і почав кричати, у мене відкрився прохід. Бідолаха втратив свідомість - біля нього заметушились лікарі. З того всього, вони на якусь мить зовсім забули про мене. Мій живіт ніби збирався луснути - став ще більшим, а за якусь хвилину враз обмяк і десь подівся: мої ноги обдало гарячим повітрям. Я чекала на появу дитини, але її не було. Не вагітність, а якийсь загадковий міраж. Тоді чому все це сталося саме зі мною? І чому мучиться Вольдемар, а не я? Тільки через те, що любить?

Я тихенько піднялася і, випадково побачивши у склі своє відображення, злякалася. На мене дивилася стара, посивіла жінка, з темними колами під очима, із густою сіткою зморщок на обличчі. Вони буквально у мене на очах більшали, видовжувались і все глибшали й глибшали. Це була я. Ніким не помічена, я тихо пішла з операційної. Я поспішала, запас моєї енергії вичерпувався.

Сьомий троллейбус не забарився. В салоні мені стало трохи легше, але не настільки, щоб можна було ожити, бо було дуже багато людей. Люди, не знаючи самі того, також живились енергією троллейбуса.

А моє тіло повільно вмирало: воно всихало, зменшувалось, і коли крім кісток та шкіри вже нічого не залишилося, троллейбус зупинився. Мій батько - водій - сказав: "Тролейбус далі не їде". Це був не просто кінець маршруту, це був також і мій кінець. Моя душа, яка прагла спокою, вселилась у квітку, яку хтось загубив, і вона лежала на мокрому асфальті, стомлено розпростерши пелюстки. Але люди не встигли мене потоптати, бо чийсь дбайливий і ніжні руки підхопили мене. Це були Вольдемарові руки, вони любили мене навіть такою, скрізь і всюди. І я зрозуміла, що вони не дадуть мені вмерти, зникнути назавсім, розтанути у Вічності. Я зрозуміла, що таке Велике Кохання, але було вже пізно - я не могла бути знову Людиною, адже мої могили розкидані по всьому світу...

POLONIA PARALEGAL SERVICES

Iwona M. Kaniak, Paralegal

Tel./fax
/416/ 730.9853

99 Charles St.E
Toronto, Ont.
M4Y 1V2

power of attorney
last will and testament
cohabitation/separation agreement
sale/buy/dift agreement, etc.
official statements, affidavits, etc.
translation and interpretation

HELP LINE

*Несподіванки життя в імміграції?
Цінності у сім'ї не співпадають?
Стіна між вами та вашими дітьми? Почуття провини перед батьками?...Ще щось?*

Ви не самітні!

Шляхи до подолання проблем вже знайдено!

Опишіть, як все виглядає, вишліть /факс, пошта, e-mail - див. 3 ст./ до "Порад від "Родини", читайте відповідь у наступному номері!

Ви не самітні!

**Angell
Enterprises**

Insurance Settlement
Consultant
Specializing in
Criminal Injury
& Disability Claims

Donna Jackson

Tel./Fax:
(416) 690-7504

Перша адреса на новій землі

Ці невеличкі, затиснуті у лівий кут будинку на самому початку Джейн Стріт двері, знає кожен українець з Торонто. Коли б він не приїхав, до кого б він не прилучився пізніше, ким би не став у вільному світі.

Українська суспільна служба. Сюди він прийшов чи не найпершого дня. Сказав несміливий "добридень", не вірячи в те, що почує щось по-нашому. Почув. Записав. Отримав. Кожен - своє. Хтось адресу на дешево помешкання, хтось телефон на роботу, хтось безкоштовний переклад. Ця служба виникла саме так - з дуже простих порад.

- Коли ми тільки починали працювати, ми допомагали один одному. - Референт фонду "Поміч Україні" пані Віра Вергановська розповідає з свого власного досвіду. - Шукали помешкання, радили, що де краще дістати. Таких хмародерів тоді ще не було. Наймали житло по хатах, хто самітній був. А от коли сім'єю приїжджали, брати вже не хотіли, бо дома були одинокі в основному. То були ті часи, коли готель "Роял Йорк" на Фронт Стріт був ще найвищим будинком в Торонті. Пізніше настав інший час, побудували високі будинки і тому, хто погоджувався жити там, навіть давали дешевше купити авто.

Перші гроші заробляли на тім, що збирали одяг, перешивали і продавали її. Також - на базарах. Пізніше на них побудували старечі дома. Загальний запал того часу може вже здатися попросту надзвичайним, кожен давав бодай по 25 центів і закликав інших зробити те саме.

(Пані Віра згадує знову: - Але тоді й автобус коштував 5 центів за квиток. Їздили коники, розвозили лід, бо холодильник не було, той лід тримали у медницях, під

десидентам. Посилати за кордон тоді можна було лише все нове, нічого вживаного, до 90-го року існувало таке правило. Тому складали, щоб купити козушка чи чоботи, посилок десять на рік відправляли тим, хто сидів у в'язницях. Слани найчастіше через компанію Фірчука.

Люди з України дізнавалися про допомогу з

потребує ті речі для своїх дітей, а хто - щоб продати. Мабуть тому молоді, що зараз з України приїжджають, не вірять, що послані туди гроші доходять. Бо на власні очі бачили, як та гуманітарна допомога ще не дійшовши до місця, вже була розписана, розподілена, розпродана.

Знають про це і тут, в Канаді. Саме тому, мабуть і менеджер служби Християн Винтоняк досить скептично зауважує, що поміч "Родина-родині" не стала дуже ефективною через те, що просто бракувало правдивих українських адрес.

Проте, як би суб'єктивно не сприймалося зроблене, а тільки минулого року до України було надіслано посилок вагою 12 тисяч 619 кілограмів. Долар-

Україна все ще залишається країною, з якою нелегко мати справу. Але правдою залишається і те, що справу-таки мають. Бо за довідками останніх двох років канадські приятелі дітей привезли в Україну 300 тон ліків. Більш ніж 135 медичних і реабілітаційних центрів у 25 областях було охоплено допомогою, 30 тисячам дітей щось перепало від їх закордонних опікунів.

півтора за кіло, плюс доставити на місце - від 5 до 15 доларів. На столі з паперами про суспільну допомогу - звіти, рахунки, суми на 500-600 доларів.

Ще одна акція - "Поміч Україні", на допомогу дітям з багатодітних родин та потерпілим від Чорнобиля. Для таких дітей організуються табори у Карпатах, з двома тижнями замешкання в горах, харчами. Батьки, звичайно, задоволені, дехто навіть попросив дітей охрестити. Хоча перші три роки дітей у таких таборах було понад тисячу, а цього року - 140 разом з вихователями.

сім'я Мухоміров. Миколайко В. М. Миколайко 13.26

Виславлено фотографії дітей. Назар - 11 років Ніла - 3 років

Вони взяті в роки з гуманітарної допомоги.

харчами у шафках. Коли хтось хотів купити молоко, виставляв пляшку з грошима за поріг, йому привозили. Коли прали, сушили одяг на городі і ніхто його не рушив. А зараз коли даєш гроші, то мусиш дати вже не менше п'яти доларів...)

Робили різдвяні свята, знов-таки збирали гроші. Стали купувати речі

Канади. Писали листи до суспільної служби, Конгресу українців.

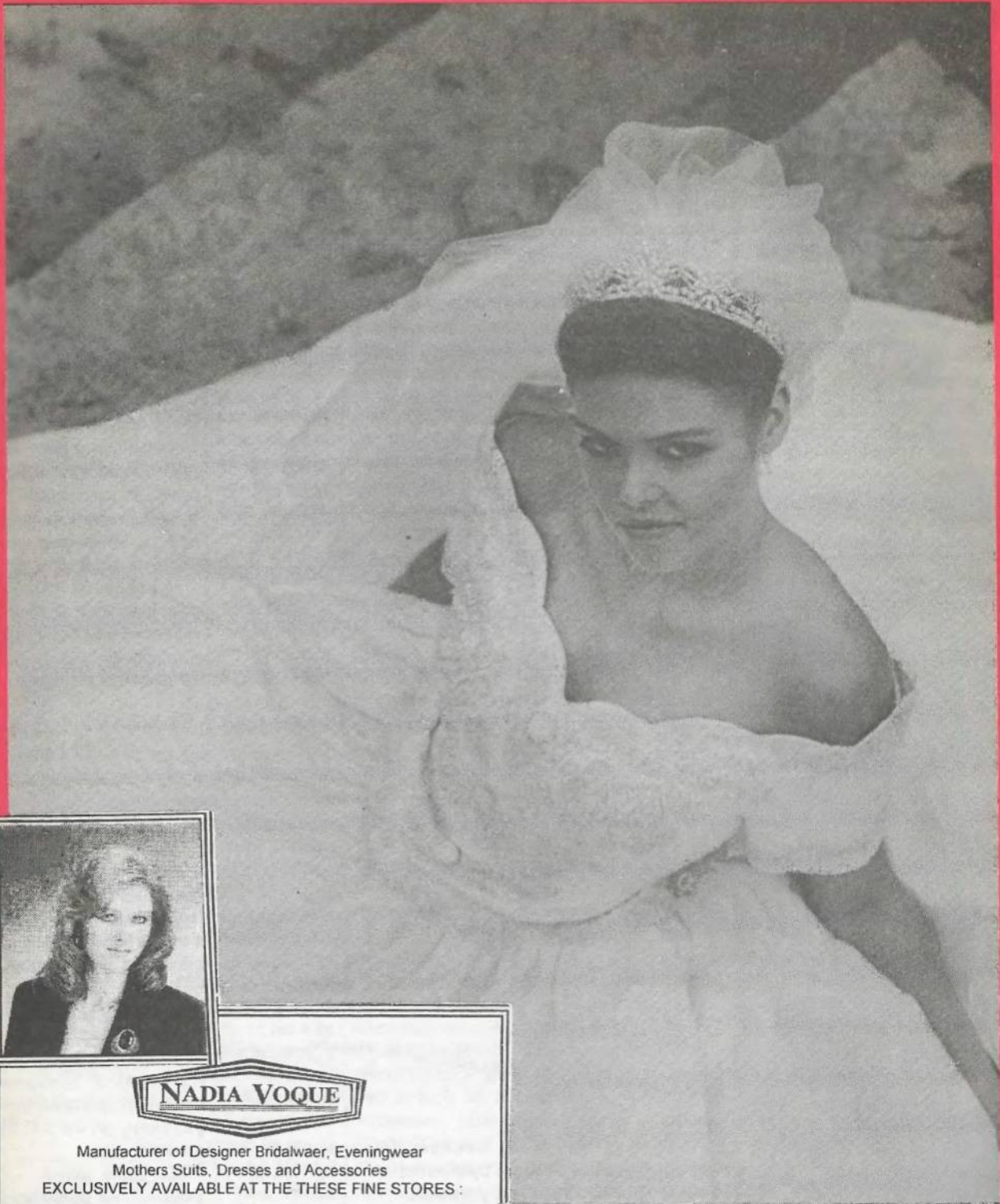
Пишуть з Івано-Франківська, з Києва, з Тернополя найбільше. З вулиці "15 Квітня" у Тернополі майже від кожного будинку лист прийшов. Часом замовляють досить конкретно: "Пришліть черевики, мені - розмір 42, жінці - 37, дітям - такий і такий."

Тяжко перевірити, чи все те, про що пишуть - правда, хто

з архівів української суспільної служби в Торонто

NADIA VOQUE

Manufacturer of Designer Bridalwaer, Eveningwear
 Mothers Suits, Dresses and Accessories
 EXCLUSIVELY AVAILABLE AT THE THESE FINE STORES :

Amandalina's
 Woodbridge, 4040 Steeles Ave. West Unit # 8 (905) 856-8680
Bridal Palace
 Hamilton, 1286 Barton St. East (905) 544-5753
Duette Sposa
 Toronto, 507 Oakwood Ave (416) 654-8030
Expressions Fashions
 Kingston, 781 Black Burn Mews West (613) 384-9763
Gala Bridal
 Brampton, 33 Queen St. East (905) 451-0893
Gina's House of Fashion
 Toronto, 2956 Dundas St. West (416) 766-0422

I Do Bridal Salon
 Cumberland, 39 Wilhaven St. (614) 446-7776
La Primavera
 Bolton, 56 Queen St (905) 857-9375
Mena's Boutique
 Woodbridge, 181 Woodstream Blvd. Unit # 13 (416) 743-1897
Sherilyn
 Ottawa, 50 Rideau St. #341 (613) 230-0570
Sposa Ti Amo
 Mississauga, 28 Elm Drive West (905) 276-5272
Head Office NADIA VOQUE
 Mississauga (905) 608-2600

В лабіринтах заплутаних розмірів

*Запитай будь-кого з чоловіків на вулиці, який розмір одягу вони носять. Без затримки почувеш - 42 на високий зріст. Чи щось подібне, абсолютно конкретне. Перепитай скільки завгодно жінок - зустрінеш паузи, вагання, а потім:
"Частіш за все - 10-й".*

І справа не в тім, що ми хочемо приховати реальні свої об'єми, хоча є й таке, ще б пак! - ні, ми просто не впевнені, чи дійсно такі той розмір маємо.

От купила я класичну блузку 12 розміру, одні штани 14-го, інші 10-го, а спідничку маю взагалі 6-го. Італійського виробництва костюм на мене відповідатиме 40-му номеру. В чому ж річ? Спробуймо розібратися.

Декілька десятиліть тому, коли люди не мали іншого виходу, як замовляти собі речі у майстрині-швей, існували найточніші мірки, а саме такі, які належали кожному зокрема. Поодинокі крамниці з готовим одягом пропонували лише блузи та білизну, яка була середнього, невизначеного об'єму. Сукні та костюми як масова продукція вийшли на продаж уже десь після 1945 року.

Перші замовлення на типовий одяг з'явилися в Британії і надійшли вони від бізнесменів та армійців, які потребували уніформу. Щодо жінок, то перші їх стандарти було складено в 40-х роках в північній Америці. З того часу, до речі, офіційно вони не змінювалися. (Лише офіційно, але в цьому розберемося пізніше). Вимірювали не що інше як бюст, талію, стегна та зріст. 8, 10, 12 і 14 - такі мірки були основними, половинки додали трохи пізніше.

Це в Америці. Пам'ятаю, коли я купувала літню сукенку в Угорщині, то вона позначалася зовсім іншою цифрою - 38. Крім цього там же я помітила номер 36 та 40. Вже тоді я знала, що для порівняння з українською системою мірок треба додати 6. Так у Європі. Та не скрізь. Британський 12-й розмір відповідає 10-му американському.

Час універсального стилю, коли піджаки були "з чужого плеча", а кофтинки навпаки, маленькими, "безрозмірними", знов вносив свої корективи. Виробники і дизайнери більше звертали увагу на новинки крою, деталей, довжини та ширини рукавів,

ніж на стандарти. Фігури урбанізованого способу життя змінювалися теж. Таблетки для контролю за народжуваністю дітей збільшили бюст у жінок. Їхні руки навпаки стали тоншими від недостатнього фізичного навантаження. Усталений 10-й стандарт поступово втрачав оригінальну пропорційність.

Та повернемося до історії. Програма стандартизації розмірів не обминула й Канаду. Виникла вона як добровільна акція при Комітеті індустрії Канади у 1953 році. Тоді розробили дитячі стандарти, базуючись на зрості дівчаток і хлопчиків та їхньому віці. Після добровольців за справу взялися великі торговельні компанії, такі як "Сіерс", "Де Бей" та "Ітонс", що розробляли й виготовляли свої моделі та продавали за власними каталогами.

Щоб догодити своїм давнім споживачам, компанії ідуть на неймовірні речі. Вони хочуть зберегти той самий (!)

розмір для жінки, яка... за десяток років набрала декілька кілограмів. Тому, за коментарем спеціалістів, сьогоднішній 10-й розмір зовсім не тих стандартів, що був у 80-х. Крім того у магазинах Північної Америки на вішалках з одягом можна побачити такі цифри як 2 та 4. Ці розміри прийшли на інший континент разом з мініаторними іммігрантками з Азії.

Одним словом, ті, хто придумує та стандартизує одяг, роблять все можливе й неможливе, тільки щоб сподобатися своїм покупцям. Щоб суб'єктивно, індивідуально догодити кожній з нас.

І от врешті решт, поблукавши в лабіринті розмірів, тепер я можу так ефектно знайти свій най-най-най-стандарт. А правду про те, якого розміру я насправді, буду знати тільки я. Та... виробники-модельєри.

Я. Зимна.

ELEIN S. ROSTMOFF

is a designer with over 20 years of experience in Europe and North America. Among her original designs are

A UNIQUE CORSET-STYLE WEDDING GOWN THAT BOTH SHAPES AND SLIMS THE BODY.

She designs apparel for the entire bridal party, including gowns for the mother-of-the-bride, attendants and flower girls. As well she designs original cocktail and evening gowns.

(416) 661-7065

ТВОЯ АПТЕКА В
ТОРОНТО
Stonegate Community
Pharmacy
150 Berry Road
(416) 239-8477

Friendly
Professional
Service

модель
Ірина Хорошун
агентство
"Лінія-12"
одяг
Вікторії Гресь
шкіряні
аксесуари
Тамари Мухіної
Київ

"Шейпінг" -

Марина, 49 років: "Прийшла до залу тільки через допитливість. Не вірила, що якимось можна позбавитися жирових складок на бедрах. Після двох місяців тренувань помітила, що мої об'єми зменшуються. Стала стрункішою й швидшою. Починаю поновлювати свій гардероб речами на два розміри меншими."

Представництво міжнародної федерації шейпінгу

- Комп'ютерне тестування вашого здоров'я
- Комплекс спеціально дібраних фізичних вправ
- Заняття в невеликих групах під сучасну музику

Додатковий набір у вечірні та недільні групи.
Перше заняття - безкоштовно.

Інформація: телефон/факс (416)256-1606

(залишити повідомлення)

E-mail: shapcan@yesic.com

Internet:[www.shaping.com/\(or shapimg.ru\)](http://www.shaping.com/(or shapimg.ru))

Тетяна, 28 років:
"Деякі роки займалася шейпінгом у Харкові. Зараз з величезним задоволенням займаюся в Торонто, у групі під керівництвом Світлани Сокольської. Ці заняття дозволяють мені відчувати своє тіло, бути гнучкою, почувати себе бадьорою і молодою. Заняття проходять в дружній атмосфері, з чудовою музикою. А після них так приємно поговорити з друзями рідною мовою."

спорт по- європейськи

Алла, 34 роки: "Приїхавши до Канади, обійшла багато спортивних клубів. Але ніде не могла знайти такої грамотної, науково обгрунтованої системи фізичної культури для жінок, як "шейпінг", яким, до речі, займалася і раніше. Побачивши оголошення зі знайомою символікою, щиро зраділа. Наступного дня була в залі. Для мене "шейпінг" - джерело енергії, психологічного розвантаження і метод утримання себе в формі. Для моєї роботи у власному бізнесі це надзвичайно важливо."

ALLA ANIA BEAUTY SALON
(416) 769-6672
2300A Bloor St. West
(between Jane & Runnemed)
Toronto, Ontario
full body &
face care
SKIN CARE

Світлана Сокольська,
тренер
міжнародної федерації шейпінгу

Бажання і вміння слідкувати за своєю зовнішністю, смак у виборі одягу, зачіска, макіяж і, звичайно, бажання подібатися протилежній статі.

Але будьмо відверті самі перед собою - багато з нас, жінок, які змінили Західну Європу на Канаду, дуже швидко піддаються місцевій емансипації: менше уваги приділяють своїй фігурі, перестають користуватися косметикою, слідкувати за модою. Подалі ховається якісне, підібране зі смаком вбрання, привезене із-за кордону, все рідше й рідше одягаються "підбори". На зміну приходить класичний американський варіант: шорти, футболка, джинси. Проте якщо одяг ще розбавляється спідницями та сукнями, то кросовки, без сумніву, відсувають всю решту взуття на другий план. Направду незграбно виглядає молода жінка в спортивній сукні, в черевиках для бігу від "REEBOK" і з золотим ланцюжком на шиюлодді! Не кажучи вже про всі нові та такі смачні продукти, які так кортить скуштувати, не задумуючись про їхню користь чи шкоду.

Багато хто нарікає на те, що, приїхавши сюди, вони по-справжньому перевантажені проблемами: від матеріальних до труднощів з англійською мовою. Їм не стає часу на такі дрібниці, як привабливість та здоров'я. А ці два поняття завжди йдуть поруч, адже немає ментального здоров'я без зовнішньої привабливості, а людина приваблива, коли вона здорова. Правда, ці поняття в розумінні сучасної жінки асоціюються із "знуцанням" над собою в спортзалі, жорсткою дієтою, ламанням звичного стилю життя. Тому для багатьох і зручніше пливти за течією, змирившись з лишніми кілограми, слабкими м'язами, болями у спині, загальним погіршенням стану.

Існують також перекручені уявлення щодо фізичної активності.

Помилка перша. Домашнє прибирання, приготування їжі чи "стояча" робота є роботою м'язів.

Насправді така діяльність не дає більше, ніж 50 відсотків навантаження, а інша половина з часом здатна просто перетворитися у жир. Разом з тим існує справжнє джерело молодості, яке ще й дозволяє позбутися певних дефектів вашої фігури - це фізичні вправи. Все диво в тім, що ви молодієте з роками. Мова йде не про "великий" спорт. Цей вид фізичної культури, що спрямований на фізичну довершеність і враховуючий жіночу специфіку, має назву "шейпінг". Переклавши слово з англійської, ми розуміємо, що йдеться про набуття форми. Розроблено його вченими та спортивними спеціалістами Санкт-Петербургу. Розрахований на дівчаток, дівчат і жінок, цей вид спорту вже майже десять років завойовує нових прихильниць. З червня минулого року представництво федерації шейпінга відкрито у Торонто.

Помилка друга. Основне навантаження у всіх спортивних клубах припадає на роботу на тренажерах.

Хоча на деяких етапах "шейпінгу" і передбачені вправи зі снарядами та навантаженнями, але то вже для побудови гарних форм. Перед тим, як щось будувати, треба знищити зайве, а не збільшувати тканину м'язів разом з накіп'їлим на них жиром. Для кожної жінки розробляється оптимальний режим виконання вправ, певний харчовий раціон. Ціль цих вправ - змінити хімічні процеси в м'язах так, щоб жир згорав більш ефективно. Дехто вважає, що чим сильніше тренування і вище пульс, тим краще. Це також помилка. Якщо ви поспішаєте набрати форму, тренуватися треба довше, а не

інтенсивніше, підтримуючи пульс на певному рівні. Такий контроль ведеться тренером. На другому етапі акцент переходить на вдосконалення форми тіла, якому відповідає інший метод тренування.

Помилка третя. Стурбовані надлишками жиру в певних місцях, жінки вважають, що на такі місця треба найбільше вправ. Насправді неможливо зменшити підшкірний шар жиру в окремо взятій частині тіла. Надмірний жир треба розглядати як частину всього тіла і знищити його можна лише при роботі всіх груп м'язів. З врахуванням цього принципу й створюється комплекс "шейпінгу". Крім того, коли до залу приходять жінки з варикозним розширенням вен чи остеохондрозом, на це зважається також. Взагалі, цей вид спорту має вплив на весь організм і кожен його систему, сприяє покращенню процесів обміну та психологічному

рівноваженню.

Помилка четверта. Основна перешкода - складність у зниженні ваги. Проблема зовсім у іншому - у набірні ваги! Схуднути можна дуже швидко, завдяки різним пропонованим звідусіль методам і препаратам. Хоча ті накопичення, які збиралися роками, неможливо видалити за 3-6 тижнів і тим більше досягти стабільних результатів. Наприклад, схуднувши завдяки якій-небудь дієті, людина частенько набирає ще більше, ніж втратила. Необхідно усвідомити: проблема не в надмірній кількості жиру, а в нетренованих м'язах. Фізичні вправи збільшують мускулатуру, тонізують тканини, змінюють їх хімічний склад. Це веде до згорання великої кількості калорій навіть у сні (!), а також автоматично змінюється обмін речовин. І це зовсім не означає накачування величезних м'язів, а лише вдосконалює ваші.

"Шейпінг" орієнтований для ділової, активної, життєлюбної жінки, у якої не так багато вільного часу, і яка ставить перед собою вимоги до зовнішнього вигляду і здоров'я. Її девіз: струнка, граціозна, доглянута. Хочете бути такою? Вперед!

Рік 1998: кохання, дім, родина

Козеріг 22.12 - 19.01 *Буде краще. Якщо минулого року поніс якісь втрати, в тім нарешті можеш їх вернути.*

Домінуватимуть родинні проблеми. Хтось вимагатиме допомоги чи опіки. Бракуватиме часу для партнера. Якщо до цього часу ти - самотній Козеріг, - є шанс зустріти когось, хто втішить твою самоту. В стосунках партнерських пануватиме кохання та еротизм. Навіть ті, хто має великий досвід спільного життя, згадають молоді дні. Літо приносить тепло і розкіш, якщо будеш пам'ятати про компроміси. Не дай опанувати тебе заздрості, яку навівають зірки в листопаді. Козеріг другої декади знаку має велику можливість зближення з партнером чи кимось, кого собі обирає.

Козерогам, народженим в третій декаді, необережне кохання може загрожувати втратою голови. В усталених зв'язках вірогідні кризи.

Водолій 20.01- 18.02 *Зацікавлення зірок твоєю особою трохи зменшується. Проте нічого не завадить утримати все, що вже маєш.*

І старі й нові контакти несуть гарний настрій, теплоту й приємність, але без особливих шаленств. Літо знов приносить тисячі шалених помислів. Будеш кохатися, милуватися, бавитися, і той вулкан енергії нічим не здолати. Жовтень покличе до піорядку, робота примусить забути про те, що - окрім того, щоб спати, - можна робити у спальні. Може з'явитися заздрість з боку партнера. Грудень полагоди́ть непорозуміння:

Водолії з третьої декади знаку виходять на виняткову стабільність і спокій. Народжених у другій декаді самотніх Водоліїв чекає їхня половинка.

Не гірше життя матимуть народжені в перші дні знаку, їх супроводжуватиме Сатурн.

Риби 19.02 - 20.03 *Хайай кожну можливість. Ніщо добре не триває вічно. Перспективно гарний рік.*

Захочеш розібратися в справах сердечних, але на партнера бракуватиме часу. Багато варіантів для спільних розваг з друзями, контактів, що розширяють інтелектуальні горизонти. Червень був заповненим фінансовими клопотами й родинними справами. Це вплине на стосунки з партнером. Проте атмосфера покращиться досить швидко.

Відпочинок можеш дозволити собі в серпні. Але закінчи передчасно справи у бізнесі! Стережися бажання "скопити вбік"! Жовтень пройде в надзвичайно приємній домашній атмосфері. Буде мило, симпатично, але без еротичних ексцесів. В такому настрої підійдеш до наступного року. На Риб кінця лютого чекає немало змін, які принесе з їхніх мрій Плутон. Якщо хтось до цього був самотнім, відчує, що далі так бути не може. Змінює своє життя сміливіше!

Овен 21.03 - 19.04 *Добрий рік, який доведе, що ти - людина працьовита, відповідальна й правдива.*

Планети почнуть сприяти коханню, і так аж до вересня. Не залежно від часу подружніх зв'язків, будете завжди удвох. Самотнім треба сподіватися на нові знайомства, які переростуть в щось серйозне. Літо і осінь пройдуть під знаком різних товариських зустрічей. Але не оминати й обов'язки родинні, на які того року небо для тебе не поскупилося.

Овни з 25-31 березня можуть сподіватися на нові знайомства під Плутоном і Ураном.

Народжені в другій декаді будуть іти по стабільній родинній дорозі. Вплив Сатурна, який допоможе закінчити будівництво чи ремонт власного дому. Може збільшитися і твоя родина. Від кінця березня

ОЛЕНА МОТОРНОК

Сатурн взяв під свою опіку третю декаду знаку. Овни з останніх днів квітня потраплять під вплив Нептуна. Не плануй в цьому році поважних справ, не вдавайся без обмірковувань в фінансові інвестиції. Нептун, як відомо, майстер розчарувань.

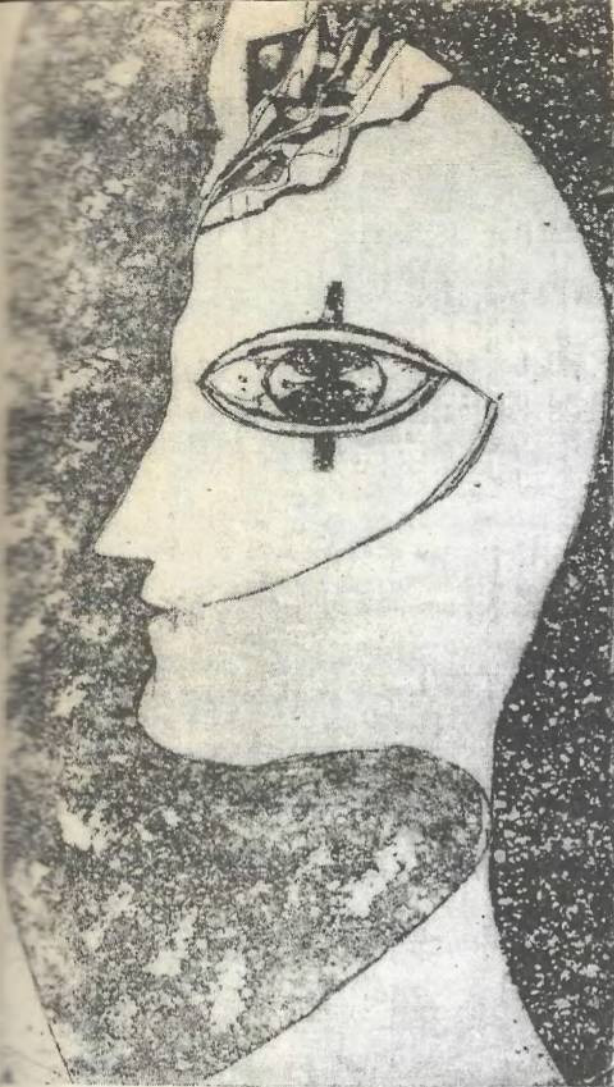
Тілець 20.04 - 20.05 *Матимеш весіння більше, ніж минулого року. Проекти дочекалися вчасної реалізації.*

Своїм впливом охопить тебе Юпітер. Пильнуватиме, щоб у шлюбі все укладалося логічно. Навіть конфлітуючі пари можуть помиритися. Весни можуть виникнути гріс'лями - партнер нагадає тобі свої права. Грудень із справами домашніми примусить тебе забути про літні фантазії. Закохаєшся у старого партнера по-новому. Найщасливішими відчуватимуть себе Тільці другої та третьої декади знаку. Кохання буде повним та глибоким. Тільці, народжені при самому кінці знаку, будуть під позитивним впливом Нептуна. Відкриють в собі вразливість та схильність до фантазувань. Тільці, народжені між квітнем та травнем, нехай готуються до несподіванок. Романи, початі взимку, можуть принести лише хаос та прикрі зміни.

Близнюки 21.05 - 21.06 *Здобуваючи нове, іди обережно.*

Уникай планів з влетемським розмахом. Цей рік іде під знаком товариських контактів, у справах професійних. Дозволь собі відпочити, бо вже від липня будеш в полоні кохання. Буде і ідилія, і буденність, і навіть трошки зради. Від листопаду виникне вибір - бути разом назавжди чи розійтися. Самотні ще Близнюки мають шанс вибрати собі партнера. Близнюки другої половини знаку зможуть собі тепленькі гніздечка й думатимуть про збільшення родини. Якщо ти народжений в третій декаді знаку, тобі обіцяють повну гармонію в родині. Близнюків кінця травня і початку липня чекають найсильніші емоції. Вплив Плутона й Урану почне змінювати твоє життя. І якщо ще не зустрів ти своєї половини, уже не за горами те найбільше й найсильніше кохання.

Рак 22.06 - 23.07 Забудь про минуле, якщо воно було не найкращим. Дай шанс щастю.

Стосунки зі старим партнером потеплішають. Самотні Раки мають щастя зустріти когось цікавого. Попереду флірт, а може, й справжній роман. Добрий час триває аж до вересня. В осінь вийдеш впевнений, що удвох вам найліпше. З вересня заплануєш ремонт помешкання, прикрашання гніздечка. Листопад і грудень принесе більш чи менші непорозуміння. Єдиним виходом з ситуації буде компроміс.

Раки, народжені в першій декаді знаку, будуть під впливом Юпітера. Раку другої декади немає чого прагнути здобувати й перемагати, треба лише придивлятися й чекати. Правильний вибір - половина успіху. Натомість для Раків третьої декади знаку цей час - гарний період для пошуків партнера. Сатурн пильнує за твоїми кроками і стосунки невідповідальні й поверхневі закінчуються.

Раки, народжені в кінці знаку, потрапляють до рук Нептуна - пана ілюзій. Не дай себе використати особам, які б хотіли таким чином влаштувати собі легке життя!

Лев 23.07 - 23.08 Перед тобою - спокійний рік.

Можливість приємної (не нудної) стабільності.

Ні романтичним зв'язкам, ні подружньому життю не загрожує криза. Секс перейде на другий план, віддаючи першість інтелектуальним розмовам, приязні, гармонії душ. Та твоє серце захоче підтвердженень справжнього кохання. Будеш ходити весь у чарах мрії, бажаючи залишитися з своєю половиною сам на сам, незалежно від того, як довго ви вже знаєтеся. В тій аурі пропливе літо й частина осені. Лише листопад поверне тебе до прози життя. З гарним товариством рік здається зовсім не поганим. Бо навіть під час вечірок можна знайти свій інтерес. Лише у життя Левів, народжених на самому початку знаку, може

вкрастися буденність й нудьга. Сатурн змушує тебе самого боротися з прозою життя. Народжених у другій та третій декаді знаку планети обдаровують сімейною стабільністю, клопотами про будівництво дому й збільшення родини. Тим, котрі ще не стріли пару, таку можливість теж надано. Самотні Леви, народжені в перших днях серпня, можуть з впевненістю готувати своє серце до стріл Амуру. Кохання стрімке, бурхливе вже тут як тут. Пильнувати треба навіть за одруженими! Можливо, в твоєму житті наступить новий вимір.

Діва 23.08 - 23.09 При потребі робити висновки користуйся вродженим хистом розважливості.

Того року очікуй сповнення бажань про кохання й теплу домівку. Допомогатиме в тому Юпітер. Скоро заповниться пуста місце в серці Диви.

Будеш чекати від партнера доброго слова, теплої жести. Влітку ти готовий до флірту, кохання, надмірної уваги. І так кожен! Одружені штовхатимуть партнера на нові вчинки або шукатимуть собі когось іншого. Вже не кажучи про самотніх... Юсінь принесе зниження еротичних шаленств. Займешся домом та родиною. Декому з "вільних" захочеться вступити до шлюбу. Диви, народжені в кінці серпня, будуть під впливом Плутона. Якщо стосунки в подружжі вимагають певного поліпшення, добре спиратися на об'єктивність. Найгірше, якщо бракуватиме щирості й пануватиме заздрість. Диви кінця знаку оцінюватимуть життя з ширшою перспективою. Перестануть вишукувати в партнерах вади, зменшать критичність і стануть щасливішими.

Терези 23.09 - 21.10 Рік тяжкої праці винагородить щастям родинним.

Перед навалою праці й прози життя лише трошки часу залишиться на почуття. Літо потягне тебе на романтичні вчинки, що може призвести до напруження в стосунках. Якщо вибачишся перед партнером, в серпні він ще може тобі простити. Тоді в листопаді знов відчуєш себе як на небесах. Самотні Терези можуть знайти когось собі назавжди.

Кінець року навіть тобі капризний настрої, розчарування, претензії.

Якщо ти народжений між вереснем та жовтнем, Уран та Плутон дадуть виняткову можливість зустріти кохання твого серця. Третій декаді знаку докучатиме Сатурн. Часом можеш почуватися самотньо, - вдайся тоді до компромісу у подружньому житті. Терези кінця знаку покрие кольоровими міражами Нептун, - не дай себе обманути!

Скорпіон 23.10 - 21.11 Клімат цього року сприятиме насамперед справам особистим.

У справах сердечних тобі пощастить і вас опанує дух сексу. Спальня Скорпіонів наповниться бажаннями й еротизмом. Саме час зустріти когось на все життя й закохатися. Із взаємністю. Об'єктом твого захоплення може бути й постійний партнер.

Така атмосфера пануватиме ціле літо. Осінь знов поєднає буденність з приємними хвилинами. Скорпіонам першої декади знаку фортуна найсильніше усміхнеться на початку року. Закохаєшся од першого вересня. Якщо ти народжений в перших днях листопада, Амур може відлітати тебе так сильно, що це коштуватиме тобі всієї свободи. Скорпіонам з останніх днів знаку Нептун подарує почуття правдиві й тривалі.

Стрілець 22.11 - 20.12 Уникай всіляких непорозумінь і обійдешся без клопотів. Небо зничить теплу стабільність.

Ніщо не загрожує зв'язкам, ані новоствореним, ані давнім.

В старих зв'язках час від часу виникатиме захоплення. Літо проведеш у значному русі - закордонні поїздки, подорожі по краю, зустрічі й різноманітні заходи. Для відпустки найкращий час - серпень, - знову час для романів, і для самотніх, і для одружених. Справжня ідилія.

Осінь примусить вернутися додому і взятися до справ. Приготуйся до неприємних розмов, претензій і злого гумору. Грудень зближить тебе з партнером, запанує спокій.

Рівна дорога чекає Сатурна першої та другої декади знаку. Ні великого розпачу, ні великого щастя. Третя декада знаку має можливість пришвартувати своє кохання до солідної пристані. Самотні Стрільці нехай не поспішають прихилити голову до першої-ліпшої особи. Юпітер буде випробовувати тебе. Винятком є Стрілець, народжений в кінці грудня. Самотній може зустріти справжнє щастя на все життя.

Коліба

Yaroslava Catering

(416) 760-9725

Добра кухня - це родинне тепло,
здоров'я близьких і, навіть, -
економія грошей.

Милі новоприбулі господині, ви, напевно, зрозуміли, що канадські продукти (молоко, сметана, борошно, гречка і інші) дуже різноманітні і відрізняються від тих, до яких ми звикли в Україні. Тому часто вам доводиться роздумувати, де і які продукти краще купити, щоб приготувати страви чи печиво так само смачно, як ви робили це вдома.

Не засмучуйтеся. Я радо буду ділитися з вами, а також з тими канадськими господинями, які цікавляться східноєвропейською кухнею та читають україномовний журнал, секретами української кулінарії, пристосованої до місцевих продуктів. Буду подавати рецепти смачних та здорових страв і печива - легкого, простого приготування. Смачного! Напишіть, як вдалося!

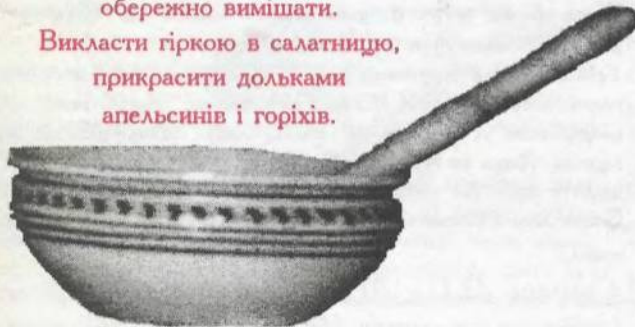

Королівський салат

- 1 частина чорносливу
- 1 частина грецьких горіхів
- 2 частини помаранчів
- 2 частини кисло-солодких яблук
- 2 частини свіжої капусти -

все дрібно посікти, додати сметани і обережно вимішати.

Викласти гіркою в салатницю, прикрасити дольками апельсинів і горіхів.

Вітамінний суп з шпинату.

На 2 літри супу беремо

1 середнього розміру моркву,
3-4 картоплини,

1 торбинку (0,5 кг) шпинату,
1 середню цибулину,

1 столову ложку вершкового масла,
3-4 ложки сметани, 1 яйце,

цитрину, перець, сіль за смаком.

Моркву і картоплю порізати на соломку і покласти в окріп, щоб трохи покипіли. Майже відразу додати п'ялічений шпинат і варити разом біля 10 хвилин. До готового супу додати тушковану на маслі цибулю, жовток одного яйця, збитий з 3-4- ложками сметани. Сік цитрини, сіль, перець - до смаку. Все має закипіти.

Ось і перша порада: як приготувати квасне (прокисле) молоко.

Налийте свіже молоко в банку (краще скляну), додайте до нього 1-2- столові ложки кефіру "МС", замішайте і залишіть на столі. За добу ви будете мати чудове свіже квасне молоко. Як тільки воно закисне, поставте до холодильні, щоб не перекисло.

Здорово, смачно і дешево. Ще академік Павлов сказав: "Хто п'є перед сном квасне молоко, тому забезпечене довголіття і добре здоров'я."

Наступна порада. Волові котлети (відбивні) будуть соковитими і ніжними, якщо відбите м'ясо залити на 20-30 хвилин досить теплим молоком.

Гумор

- - Мамо, що Ви робите, як той суп, що Ви приготували, батькові не сподобався?
- - Залишаю йому на вечерю.

у наступному номері

родина

журнал
українців Канади

член Канадсько-
української
торговельно-
промислової
палати

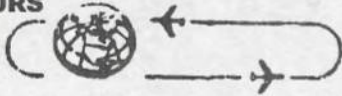

у
співдружності
з

Авіалінії України
Air Ukraine

**DOMAR
TRAVEL & TOURS
Limited**

KARPATY
Export-Import Ltd.

Buduchnist
Credit Union Limited

MEST CORPORATION INC

CUIAS
Canadian Ukrainian
Immigrant Aid Society

**10 питань до відомого подружжя
що чекає на інженера в імміграції?
репортаж з канадської ферми
режисер сходу і заходу
протираковий препарат "Україн"
літературний шедевр Я. Ороса
"Чотирикутня зірка"**

Увага,
бізнесмени та підприємці!

*Безкоштовна
рекламна стаття -
подарунок*

часопису "родина"
для українських бізнесменів у Канаді, які
почали працювати цього року.

Безкоштовна реклама також можлива
для спільних українсько-канадських компаній.

Надсилайте короткий опис своєї діяльності,
та призначайте зустріч з журналістом!

Адреса та телефони редакції в Канаді:
Rodyna Press, P.O.Box 14053

2398 Lakeshore Blvd.W.
Toronto, Ontario M8V 4A2 Canada

Ph: (416) 503-0942 Fax: (416) 503-1820

E-mail: rodyna@ica.net

Просимо користуватися також
адресами представництв
в Україні (стор. 4).

The way to make your business internationally

rodyna@ica.net

BY MAIL

97 Six Point Rd., Toronto, Ontario M8Z 2X3
Tel. (416) 236-7707 Fax (416) 236-2110 Toll-Free 1-800-361-7345

*Передрукуйте
через Meest*

**TRAVEL
AGENCY LTD.**

**Авіаквитки на всі авіалінії:
наші ціни поза конкуренцією!**

Групові подорожі:

Західна Україна - від \$2,999

Європа - від \$3,699 (включаючи переліт, готелі,
екскурсії, візи, триразове харчування та ін.)

Санаторії в Україні та Росії:

Трускавець, Ялта, Сочі, Євпаторія, Моршин та інші

- круїзи та весільні подорожі
- подорожі на острови, в сонячні місця та курорти світу
- резервація готелів та апартаментів
- винайм автомобілів
- візи в Україну та інші країни СНД
- медичне забезпечення на час подорожі

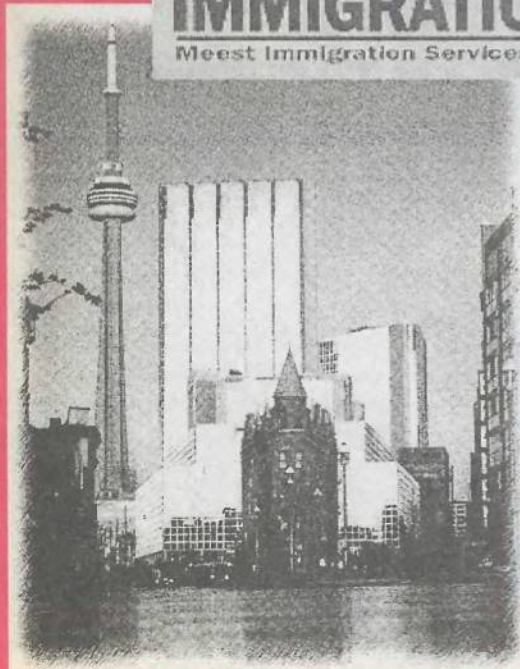
MEEST TRAVEL AGENCY LTD

безкоштовно доручить квитки
подорожуючим до Канади у будь-
яке місто чи село в Україні;
зустріне на летовищі
у Києві чи Львові
і доведе Вас до Вашої родини.

**MEEST
IMMIGRATION
SERVICES INC.**

*Визначуйте
до Канади
через Meest!*

Незалежна імміграція за бальною системою

Бізнес імміграція - інвестори, підприємці, працюючі на себе

Родинне спонсорство (в самій країні та за її межами)

Статус біженця (повне супроводження)

Юридичні послуги:

ресстрація компаній з обмеженою відповідальністю;

розлучення

За інформацією звертатися до Сергія Майданюка

за тел: (416) 239-6647; (416) 239-5166

факс: (416) 239-8191;

e-mail: meest@adgeworld.net

99 Six Point Rd., Toronto, Ontario